

Výstup úkolu:

Srovnávací analýza silných a slabých stránek státní památkové péče – bilance, rizika a příležitosti rozvoje systému ve vybraných oblastech.

(SWOT analýza – Strength weakness opportunity thread analysis)

Zodpovědný řešitel:

Doc. PhDr. Jiří Kotalík, CSc.

Praha – květen 2004

Srovnávací analýza silných a slabých stránek státní památkové péče – bilance, rizika a příležitosti rozvoje systému ve vybraných oblastech.

Zadavatel úkolu: Ing. Zdeněk Novák
I. náměstek ministra kultury ČR

Zodpovědný řešitel úkolu: Doc. PhDr. Jiří Kotalík, CSc.
generální ředitel NPÚ

Spoluřešitelé úkolu: Ing. arch. Naďa Goryczková (9, 10)
(číselným kódem v závorce Ing. Šárka Hašková (8, 17)
je vyznačena účast na Pavel Jerie (13, 14, 15, 16, 17)
zpracování podkladových Mgr. Pavel Konečný (9, 10)
materiálů pro vybraná témata, Mgr. Marta Koubová (16)
tučně je zvýrazněn podíl Doc. PhDr. Jiří Kotalík, CSc. (1 – 17)
na zpracování syntézy PhDr. Květa Křížová (12)
z podkladových materiálů). Ing. Petr Macek (13)
Doc. PhDr. Miloš Matěj, Ph.D. (9, 10)
Ing. Ivan Noveský (8)
PhDr. Vladislav Razim (1)
PhDr. Hana Řezníčková (5)
Ing. arch. Dagmar Sedláková (2, 3, 10, 11)
Ing. arch. Miriam Skoumalová (9, 10)
PhDr. Josef Štulc (2, 6)
PhDr. Michal Tryml (16)
Mgr. Jaroslav Urban (4)
Mgr. Petr Vácha (9, 10)
Ing. Aleš Krejčů (7, 12, 17)
Mgr. Michal Zezula (16)

Přílohy: Ing. Martin Lazák

Externí spolupráce: Jaroslav Svatoň, prom. hist.

Technická spolupráce: Jana Abazidová
Stanislava Jurošková
Markéta Krátká
Ing. Martin Lazák
Michal Padevět
Lenka Prachařová
Mgr. Jaroslav Urban

Praha – květen 2004

Obsah:

Úvodem.....	4
I. část - Organizace a řízení odborných organizací státní památkové péče.....	5
1. Organizační aj. důsledky reformy veřejné správy v oblasti památkové péče.....	6
2. Odborně metodické řízení organizací státní památkové péče.....	10
3. Vytvoření integrovaného informačního systému památkové péče.....	12
4. Výzkum a vývoj v oblasti památkové péče.	14
5. Výchova a vzdělávání v oboru památkové péče.....	16
6. Mezinárodní spolupráce v oblasti památkové péče.	18
7. Ekonomické zabezpečení výkonů základních funkcí a hlavních činností odborných organizací státní památkové péče z pohledu územní odborné organizace NPÚ.	20
8. Ekonomické zabezpečení výkonů základních funkcí a hlavních činností odborných organizací státní památkové péče z pohledu ústředního pracoviště NPÚ.	22
II. část - Naplňování základních funkcí a hlavních předmětných činností odborných organizací státní památkové péče ve vztahu k ochraně a uchovávání památkového fondu.	28
9. Poznávání, hodnocení a dokumentování kulturního a přírodního dědictví za účelem výběru „věcí“ a „souborů věcí v území“ pro jejich památkovou ochranu.....	29
10. Ochrana památkového fondu.	31
11. Evidence památkového fondu a obnova jeho identifikace.	33
12. Zhodnocení současného stavu a předpokladů pro dokončení základní evidence mobiliárních fondů.....	35
13. Průzkumy, dokumentace a pasportizace památkového fondu.	37
14. Preventivní ochrana památkového fondu (nemovité památky).	39
15. Uchovávání památkového fondu.	41
16. Ochrana a uchovávání archeologického dědictví a archeologického památkové fondu. ...	43
17. Ekonomické zabezpečení uchování památkového fondu.	45
III. část – Přílohy.....	47
Komentář k tabulce A a grafickým přílohám.	48
A – ukazatelé a údaje podle pracovišť NPÚ.....	49
B – vážené poměry ukazatelů dle ú.o.p. NPÚ.	50
C – počty zaměstnanců NPÚ.	51
D – poměrná personální vybavenost ú.o.p. NPÚ.	52
Přehled hlavních zdrojů informací využitých při zpracování výstupu.....	53

Úvodem.

Srovnávací analýzu silných a slabých stránek památkové péče členíme na tři části:

I. část zahrnuje témata vztahující se zejména k organizaci a řízení odborných organizací státní památkové péče. V některých kapitolách, (podobně jako v II. části analýzy), se zorný úhel hodnocení rozšiřuje na systém státní památkové péče, výjimečně na obor památkové péče.

Názory na ekonomické zabezpečení výkonu základních funkcí a hlavních činností odborných organizací státní památkové péče (vzhledem ke krátkému období existence Národního památkového ústavu – od 1.1.2003) prezentujeme ve dvou samostatných kapitolách a to jednak z pohledu územního odborného pracoviště NPÚ v Českých Budějovicích, jednak z pohledu ústředního pracoviště NPÚ.

U kapitol 1. a 8., pro řízení NPÚ zvláště významných, byla zařazena část: „Charakteristika rizikových faktorů – možné ohrožení“. Proto se u těchto kapitol označení jednotlivých částí odlišuje.

II. část je zaměřena k analýze naplňování základních funkcí a hlavních předmětných činností odborných organizací státní památkové péče, zejména ve vztahu k ochraně a uchování památkového fondu, přičemž v některých kapitolách upozorňujeme i na úspěchy nebo problémy, které souvisejí s prezentací památkového fondu a zprostředkováváním jeho kulturních a památkových hodnot veřejnosti.

III. část tvoří přílohy poskytující základní informace o rozsahu předmětu, tj. části památkového fondu o kterou jednotlivá územní odborná pracoviště NPÚ pečují, o vybraných agendách, které vykonávají, dále o kapacitních možnostech územních odborných pracovišť NPÚ a u vybraných ukazatelů o dosahovaných výkonech.

Vstupní pracovní varianta, která neproběhla oponentským řízením ani žádným procesem schválení či projednání byla zkompletována dne 12.5.2004.

I. část.

Organizace a řízení odborných organizací státní památkové péče.

1. Organizační aj. důsledky reformy veřejné správy v oblasti památkové péče.

a) Stručná charakteristika vývoje po 1.1.2003.

Národní památkový ústav vznikl k 1. lednu 2003. V zásadě potvrdil správnost a kvalitu koncepce jednotného systému památkové péče vytvořeného Ministerstvem kultury České republiky jako nejlepší stávající řešení pro památky samé i stát.

V odborné oblasti péče o památky nedošlo k podstatným změnám, způsob odborného výkonu památkové péče zůstal fakticky nezměněn. Ústřední pracoviště NPÚ vykonává obdobnou činnost jako předtím Státní ústav památkové péče, totiž metodické řízení územních pracovišť. Navazuje se tedy na vžitý systém a dochází pouze k dílčím, operativně řešitelným problémům, nicméně nově zavedený systém přispívá k prohloubení koordinace činností odborných organizací státní památkové péče.

Trochu odlišná je situace v ekonomicko- provozní oblasti, kterou Statut ve velké míře decentralizuje a ústřední pracoviště bez výkonných pravomocí je spíše evidujícím než řídicím orgánem. Výrazně se zvýšila odpovědnost statutárního zástupce organizace i vedoucích zaměstnanců a významně stouply i nároky na vnitřní audit a kontrolní činnost.

Během roku se tedy potvrdila nejen výrazná pozitiva rozhodnutí Ministerstva kultury ČR, ale i obavy o funkčním osvědčení systému, pramenící z nedostatku času na příprava vzniku tak složité organizace. Nový model státní správy včetně vzniku nových krajských úřadů a přenesení kompetencí na pověřené obce přinesly novou situaci, s kterou je třeba se vyrovnat s dostatečnou mírou tolerance a flexibility během přechodného období, které bude ještě nějaký čas trvat. Již dnes je zřejmé, že v zásadě přibyla agenda a zejména její náročnost po stránce věcné i termínové ; situaci zároveň zkomplikovala i větší dojezdová vzdálenost v případě, že některé územní odborné pracoviště obhospodařuje území několika krajů.

V prvním roce své existence musel tedy NPÚ čelit v mnohém nové situaci v okamžiku přirozené rozkolísanosti své vnitřní dlouhodobé stability v důsledku proběhlých změn v souvislosti se vznikem nové organizace, reformou státní správy, s nástupem nového vedení, přechodem na nový tarifní systém a změny platových výměrů, s citelným úbytkem pracovníků v rámci civilní vojenské služby a s nutností vyrovnat se strategií snižování pracovníků v letech 2005 a 2006 v souvislosti s usnesením vlády.

Přehled plnění plánu hlavních úkolů a zpráva o činnosti za rok 2003, která bude zveřejněna koncem května naznačují, že Národní památkový ústav v zásadě uspěl. Neobešlo se to samozřejmě bez mnohdy mimořádného nasazení, řešení problémů a úvah o možných rizicích a příležitostech pro činnost v dalším období. Stručná rekapitulace tohoto pohledu zevnitř je předmětem první pracovní verze předkládané analýzy, kterou je třeba chápat jako vstupní materiál k široké diskusi, který nebyl dosud oficiálně na půdě NPÚ projednáván.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Stabilní instituce s dlouhou historií a tradicí.
2. Standardní podmínky a zázemí pro výkon činnosti v rámci jednotlivých územních pracovišť, i když s rezervami.
3. Poměrně hustá a zažitá regionální síť územních odborných pracovišť a jejich detašovaných středisek.
4. Značný potenciál Národního památkového ústavu jako jednotné instituce po stránce materiální a zejména lidského potenciálu.

5. Množství kvalifikovaných odborníků a specialistů s dlouhou profesní zkušeností s převahou stabilizovaných a zkušených pracovníků.
6. Obecné akceptování reformy jako významného nástroje trendu znamenajícího přibližování výkonu ochrany kulturního dědictví na úroveň regionů a obcí.
7. Relativně rozvinutý společenský zájem o památky, obecná podpora jejich ochrany a konsensus s principem péče státu o kulturní dědictví. (viz výsledky posledního publikovaného průzkumu FACTUM s.r.o. z výzkumu veřejného mínění ve vztahu ke kulturním památkám z r. 1998).

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Dlouhodobé podfinancování celého systému, trvalý vnitřní státní dluh.
2. Nerovnoměrný historický vývoj jednotlivých územních odborných pracovišť a v jeho důsledku nerovnoměrně rozložené kapacity a výkony (v posledních letech tato nerovnoměrnost dále prohloubena v důsledku převodu objektů z okresních úřadů, který proběhl někde bez lidského potenciálu jinde včetně bohatě dotovaných pracovních míst či v rámci restitucí, které v některých regionech znamenaly zmenšení počtu spravovaných objektů při zachování počtu provozních zaměstnanců).
3. Dislokační podmínky jednotlivých územních odborných pracovišť nejsou rovnoměrné. Velmi složitá a výhledově neudržitelná je situace zejména v Praze, Ústí nad Labem (ty se aktuálně řeší) a na ústředním pracovišti (opakované úvahy o možném získání Pálffyovského paláce).
4. Stále nedostatečná spolehlivost a operativnost informační on line fungující báze. (viz dále).
5. Statut jednoznačně neřeší pravomoc a odpovědnost statutárního zástupce, přičemž řada jeho rozhodnutí je podmíněna či vázána souhlasem či projednáním se zřizovatelem.
6. V souvislosti s odpovědností statutárního orgánu je přenesena významná pravomoc na územní pracoviště (čl. III, odst. 4), zejména v oblasti rozpočtu a v oblasti personální, přičemž ředitel územního pracoviště je zodpovědný generálnímu řediteli.
7. Statut neřeší problematiku výkaznictví a účetnictví NPÚ jako jediného právního subjektu a to zejména v části odpisů, mezd, užití hospodářského výsledku v návaznosti na přiděly fondů, v daňové oblasti a relativně širokou samostatnost v hospodářské oblasti.
8. Skutečnost, že řada odborných pracovníků NPÚ je v důchodovém či předdůchodovém věku může někdy přispívat ke sklonu k stereotypu a rutině. Těžko řešitelné s ohledem na nízké finanční ohodnocení a situaci na trhu práce.
9. Velmi nízké a dlouhodobě stále nedostatečné finanční ohodnocení se odráží v nedostatečné obměně a regeneraci pracovních sil, potížemi při získávání mladých kvalifikovaných odborníků a specialistů a nedostatečnou mírou profesionality prováděných výkonů.
10. Nutnost posílení kontrolních mechanismů a řídicí práce při zvýšení efektivity vynaložených prostředků a zjednodušení administrativy (celospolečensky, nejenom v rámci oboru).
11. Nízký práh povědomí o významu ochrany kulturního dědictví a všeobecně nízká vymahatelnost práva. Malá přehlednost systému, neinformovanost veřejnosti a soustavné a účelové zlehčování základní právní normy o ochraně památek normy s odkazem na její

12. Nízká společenská prestiž oboru v povědomí široké veřejnosti.

d) Charakteristika rizikových faktorů – možné ohrožení.

1. Trvalý problém s termíny odborných vyjádření v důsledku náročnosti agendy, tlaku na termíny ze strany veřejnosti, přetížení referentů, jejich nedostatečného množství i problémů v oblasti organizace práce (oběh spisů, podpisové právo, expedice, vedení a vnitřní kontrola spisové agendy, koordinace spolupráce s pověřenými obcemi a krajskými úřady).
2. Výrazný nárůst agendy, její náročnost, zvýšení požadavků na kvalitu a rozsah odborných vyjádření, v důsledku správy mnohdy více okresů prodloužení dojezdových vzdáleností.
3. Stejný požadavek na formu, obsah a rozsah odborného vyjadřování u diametrálně rozličných kauz v různě přísném režimu ochrany (např. Sv. Vít - informační cedulka či sekání trávy). Při důsledném výkladu správního řádu blokace systému, nutnost odborných vyjadřování i k jednotlivým udržovacím pracím prováděným během roku, na objektech ve vlastní správě.
4. Pomalé budování územních odborných pracovišť v nově vzniklých okresech. Po relativně rychlém nástupu a zabezpečení rozvojové základny v podobě přidělených objektů se proces budování zpomalil v důsledku složitých projekčních příprav a realizaci investičních záměrů i v návaznosti na omezení nových pracovních míst a nedostatečné nabídky kvalifikovaných specialistů na trhu práce. Tato situace je předmětem ostré kritiky krajských úřadů.
5. Náročnost převodu některých materiálů nutných ke kvalifikovanému výkonu památkové péče na krajské a pověřené úřady, duplikace karet, dělení knihoven a archivů. Práce s citlivými údaji lokace mobiliáře. Problém zejména kapacit a termínů.
6. Nepříjemné třecí plochy s podnikatelským prostředím a tvrdá kritika ze strany profesních orgánů architektonické obce. Jejich důvodem je přirozený dialog o vzájemných proporcích ochrany a rozvoje. NPÚ jako převážně konzervativně laděná instituce se zafixovaným prověřeným a hodnotovým systémem má přirozenou tendenci ke spíše fundamentálnímu než liberálnímu způsobu uvažování a řešení problémů v duchu přirozené defenzivy vůči agresivnímu přetlaku podnikatelsko-komerčního prostředí. Projevuje se v tom začasné nedostatky sebevědomí, v mnohém oprávněná nedůvěra v současnou architekturu i složité hledání hierarchizace problémů v záplavě termínovaných úkolů. Jako účelné se jeví hledání cesty ke společné a zásadní obhajobě věcí zásadních, nevratných a do budoucna nezpochybnitelných, což se ne vždy daří. Na straně investorů a projektantů přistupuje někdy i nerespektování základních principů ochrany, agresivní tlaky a přezírání a podceňování odborné složky památkové péče. Podstata problému spočívá v komunikačních blocích a nedostatečné míře profesionality na obou stranách.
7. Směrem ven trpí prestiž NPÚ někdy nejednotnou interpretací metodických východisek, což přináší nutnost stálého prohlubování a sjednocení odborného výkonu památkové péče zejména prostřednictvím sboru územních konzervátorů. K nízké prestiži bohužel přispívají i opakované poukazy na překonanost platné zákonné normy, která datem svého přijetí nereflexuje reálnou situaci i nízká vymahatelnost práva v českém prostředí.
8. Postupně klesá relativní podíl finančních prostředků vkládaných státem do systému ochrany kulturního dědictví a jeho podpůrných programů, který nedosahuje prognózova-

e) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Propojit ú.o.p. a jednotlivá detašovaná pracoviště funkčním komunikačním systémem on-line prostřednictvím Internetu či vnitropodnikové sítě. Propojení by umožnilo zrychlit a zlepšit pořizování ekonomických dat, dokonalý přehled o spisovém oběhu v rámci NPÚ, permanentní aktualizaci evidence kulturního majetku včetně její průběžné formy, monitorování při ochraně objektů a mobiliáře, propojit lokální rezervační vstupenkové systémy a tím zlepšit vstupní služby návštěvníkům. Úkol je dlouhodobě řešen prostřednictvím grantových projektů a v rámci plánu hlavních úkolů, mj. i prostřednictvím nově vzniklého oddělení IT při ústředním pracovišti.
2. Zvýšit aktivity ve vztahu k veřejnosti ve smyslu informovanosti a prezentace činnosti ústavu zejména ve vztahu k médiím a v souvislosti s poskytováním informací v režimu zákona č. 106/1999 Sb. V rámci ústředního pracoviště zřízen referát styku s veřejností, místo dosud neobsazeno.
3. Při financování obnovy hledat cesty jak je hradit nikoliv z provozu či odpisů, ale zejména z investičních dotací s aktivním využitím nesystémových zdrojů z programů jiných resortů či z evropských operačních programů.
4. Hledat cesty k profesionálnímu posílení inženýrské činnosti při přípravě a realizaci obnovy.
5. Díky letitému nedostatku finančních prostředků vznikl neúměrný tlak na vlastní výnosy. Je třeba rozlišovat strukturu výnosů na relativně stálé a nahodilé, preferovat stálé a pravidelné a hledat formy a způsoby zainteresovanosti pro ty, kteří tyto výnosy vytvářejí (V dubnu 2004 přijata v rámci NPÚ jednotná směrnice odměňování).
6. Poměrně značný ekonomický potenciál NPÚ umožňuje zavést systém průhledné a motivující solidarity, případně včetně společného rezervního fondu, ze kterého by bylo možné čerpat na bázi úvěru pro velké akce údržby, na které při běžném způsobu financování není možné zajistit prostředky.
7. V souvislosti s enormním rozvojem cestovního ruchu nalézt způsob těsnějšího napojení na jeho výnosy a zároveň zdůrazňovat na všech úrovních a při všech příležitostech význam kulturního dědictví jako účinného nástroje ekonomického rozvoje zejména nových pracovních míst a místního podnikání.

2. Odborně metodické řízení organizací státní památkové péče.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Výchozí pozice po r. 1989 nebyla dobrá. Existovalo 8 krajských odborných pracovišť, jejichž zřizovateli byly tehdejší KNV a vedle nich SÚPPOP zřízený ministerstvem kultury. Tato odborná pracoviště byla na sobě de facto nezávislá a existovalo mezi nimi určité napětí a žárlivost. Regionální pracoviště byla pod silným vlivem svých zřizovatelů. O metodicky jednotné památkové péči nemohla být řeč. Vývoj směřoval spíše k odlišným přístupům v jednotlivých krajích, které udržovaly jen nesoustavné, v podstatě nahodilé vzájemné kontakty. Od 1. 1. 1991 došlo ke zrušení KNV, odpojení ochrany přírody od památkové péče a převedení krajských středisek státní památkové péče pod ministerstvo kultury (s výjimkou hl. m. Prahy) a k jejich přejmenování na památkové ústavy. Pražský památkový ústav byl převeden až v r. 2002, když se ukázalo, že není zajištěna jeho odborná nezávislost na pražském magistrátu a tudíž odborná objektivita jeho posudků.

V souladu s Konceptí účinnější péče o památkový fond v ČR do roku 2005 zpracované ministerstvem kultury a schválené vládou ČR v roce 1999 byl zahájen proces postupného sjednocování metodických činností odborných ústavů. Byl sestaven koncepční tým státní památkové péče, který nejprve provedl analýzu činností odborných organizací státní památkové péče, následně formuloval zásadní okruhy pro účinné metodické řízení a zpracoval prováděcí plán odborně metodického řízení odborných organizací pro roky 2000-2005. Kontrola plnění tohoto plánu se provádí půlročně, aktualizace každý rok.

Z hlediska zajištění odborných funkcí proběhlo splnutí SÚPP a regionálních ústavů od r. 2003 bez jakýchkoliv otřesů či snížení odborné kvality práce. Vytvoření jednotného Národního památkového ústavu dalo předpoklad k dalšímu provázání a metodickému sjednocování odborných činností všech pracovišť.

Národní památkový ústav má od 1.1.2003 nový orgán – poradu územních konzervátorů pod vedením hlavního konzervátora – který vzhledem k omezeným odborným kapacitám je částečně shodný s koncepčním týmem.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Česká republika má nejen nesmírně bohatý památkový fond, ale i odborně a metodicky vyspělý, kvalifikovaný systém státní památkové péče. Ve svých špičkových výkonech dosahuje v celoevropském měřítku výrazně nadstandardní úrovně.
2. Odborná kvalita obnovy památek u nás výrazně přispívá k relativně vysokému počtu statků, které Výbor pro světové dědictví UNESCO zapsal na Listinu světového dědictví. Výbor vždy pečlivě zkoumá nejen absolutní kulturní hodnotu navrženého statku, ale i předpoklady péče o něj. Při prezentaci našich návrhů bývá česká památková péče vždy charakterizována jako „velmi komplexní a na vysoké odborné úrovni“.
3. Odborně metodické řízení pracovišť státní památkové péče má velmi demokratickou podobu, v níž se neužívají direktivní metody, ale rozhoduje přirozená autorita a odborná váha uplatňovaných názorů.
4. K silným stránkám památkové péče v České republice nesporně patří sestavení reálného prováděcího plánu odborně metodického řízení, soustředění schopných a obětavých pracovníků v koncepčním týmu, operativní možnost řešení společných metodických, organizačních a dalších odborných problémů na nižší úrovni řízení.

5. Postupné zpracování a vydávání celostátních metodik Státního ústavu památkové péče (nyní Národního památkového ústavu); dosud vyšlo 25 metodik vykrývajících již tematicky převážnou část odborných památkových činností.
6. Zavedení systému pravidelných památkových dílen (workshopů) k aktuálním tématům praxe obnovy památek a k prezentaci a kritickému vyhodnocení významných konzervačních akcí.
7. Vytvoření odborné Komise pro hrady a zámky s cílem optimalizovat organizaci, provoz, ochranu a péči o sbírkové předměty, průvodcovskou službu apod.
8. Zintenzivnění a větší zapojení odborníků z vlastních památkových pracovišť do výuky v pomaturitním studiu památkové péče při SÚPP.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Roztříštěnost současného odborně metodického řízení NPÚ do tří úrovní – ředitelé, konzervátoři, koncepční tým.
2. Formální přístup vedení jednotlivých pracovišť k úkolům zadávaným ze všech tří úrovní.
3. Nezájem některých terénních pracovníků o metodické materiály.
4. Sebelépe připravené nástroje metodického sjednocování a řízení nemohou ve všech případech vyvážit tristní situaci v možnostech platů a odměn a z ní pramenící vysokou fluktuaci a postupný odchod nejzkušenějších odborníků.
5. Frustrující součástí odborně metodické práce je absence „zpětné vazby“. NPÚ není účastníkem správního řízení a nemůže se proti rozhodnutí výkonných orgánů odvolat. To výrazně snižuje možnost ovlivnit pojetí a odbornou kvalitu obnovy památek v obecním a soukromém vlastnictví.
6. Za slabou stránku systému lze považovat nově statutem NPÚ zavedený paušální zákaz paralelního zpracovávání stavebně historických průzkumů, případně jiných odborných činností (technické a technologické poradenství) za úplatu pracovníky ústavu. (Případný střet zájmů lze z této činnosti snadno vyloučit.) Podíl na průzkumné činnosti, ať již vykonaný za úplatu nebo v rámci pracovní náplně, je nesporně významným nástrojem zvyšování odborné kvalifikace zúčastněného památkáře.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Jednoznačné určení kompetencí pro realizaci odborně metodického vedení v rámci NPÚ.
2. Zřízení vysokoškolského studia památkové péče jako samostatného oboru.
3. Získat pro NPÚ možnost odvolat se ve správním řízení, pokud výkonný orgán rozhodl v rozporu s odborným vyjádřením. Je to o to naléhavější, že výkonná pravomoc přešla na pověřené obce, pro kvalitní výkon této agendy velmi nerovnoměrně odborně vybavené, navíc s úřady přímo závislými na proměnlivé reprezentaci a výkyvech komunální politiky.

3. Vytvoření integrovaného informačního systému památkové péče.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

S pojmem integrovaného informačního systému se pracuje již několik desítek let jako s potřebnou kategorií, reálné představy o něm však se velmi proměnily (zjednodušeně řečeno od sítě pracovišť VTEI po komplexní ICT). Integrovaný informační systém v oblasti památkové péče v podstatě neexistuje, existuje však velké množství jeho potenciálních zdrojů. Základem komplexního informačního systému jsou zhruba tři velké informační systémy, totiž Ústřední seznam kulturních památek, Státní archeologický seznam a databáze Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví. V rámci běžných statutárních činností jednotlivých pracovišť NPÚ i jako součást řešení či výstupů mnohých výzkumných úkolů vzniká obrovské množství odborných dat různých typů (texty, tabulky, databáze, grafická data, geografická data). Prakticky veškerá tato data jsou však vytvářena a spravována izolovaně na jednotlivých pracovištích, v jednoruživatelských, funkčně i objemově limitovaných „kancelářských“ relačních databázových systémech (Paradox, Access apod.), nebo jsou přímo fyzicky ukládána odděleně jako samostatné soubory na jednotlivých klientských počítačích či serverech, často bez bližšího popisu a především bez potřebného vzájemného provázání dat k sobě logicky patřících. Pro práci s těmito daty jsou pak vyvíjeny speciální aplikace, často založené na různých technologiích a tedy ve výsledku vzájemně nekompatibilní. Tento přístup je velmi levný a produktivní ve fázi sběru dat, pro jejich následné využívání a generování ucelených uživatelských výstupů se však stává při stále větším objemu dat velmi neefektivním a i správa takto odděleně shromažďovaných dat je velmi náročná jak na techniku, tak především na lidský potenciál.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Stále větší počet pracovníků je schopen podílet se na sběru a záznamu dat, uživatelsky pracovat i s poměrně náročnými systémy.
2. V poměrně vysokém stupni přípravy je systém pro veřejnou prezentaci informací.
3. Vybavenost pracovišť HW a SW dosahuje přijatelné úrovně pro sběr dat.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Chybí informační pracoviště schopné profesionálně spravovat odborníky vytvářená data, spravovat a zkvalitňovat komunikační propojení jednotlivých sítí, resp. vytvářet komplexní síť.
2. Ještě stále se shodná data sbírají a ukládají na jednotlivých pracovištích do nekompatibilních databází.
3. Pro rychlé naplňování databází sebranými a v papírové formě existujícími daty chybí pracovní síly.
4. Pro sběr a ukládání některých technologicky nových informací dosud nejsou stanovena společná pravidla (např. digitální fotodokumentace).

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Veliké množství sebraných dat, základní kroky ke sjednocení informačních systémů a komunikace mezi jednotlivými pracovišti NPÚ.

2. K dispozici je bezplatně poskytnutá studie rozvoje komunikačních a informačních systémů, zpracovaná pro NPÚ firmou ANECT, která může posloužit jako podklad pro výběrové řízení na zpracování konkrétních implementačních studií pro vybudování komunikačního a informačního systému NPÚ.

4. Výzkum a vývoj v oblasti památkové péče.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Po roce 1990 byl výzkum a vývoj v resortu kultury zcela zanedbán. Oživení výzkumné základny státní památkové péče po 5 letech její stagnace bylo obtížné nejen z hlediska kapacitního zajištění výzkumných úkolů (před r. 1990 nemohla např. katedra dějin umění FF UK přijímat uchazeče k řádnému studiu cca 10 let a po r. 1990 zase absolventi technických směrů na ČVUT aj. dávali většinou přednost uplatnění v podnikatelské sféře), ale také se zřetelem k naprosto nedostatečnému technickému vybavení výzkumné základny.

Zásadní význam pro rozvoj institucionálně podporovaného výzkumu a vývoje v ČR mělo v roce 1998 stanovení „Pravidel hodnocení výzkumných záměrů a výsledků organizací pro poskytování institucionální podpory výzkumu a vývoje“ (příloha k usnesení vlády, ze dne 22. dubna 1998 č. 281), a v roce 2002 schválení nových obecně závazných předpisů.

Účelově podporovaný výzkum a vývoj v oblasti památkové péče vychází z dlouhodobého programu „Výzkum a vědecké zhodnocení kulturních hodnot prostředí, identifikace, ochrana, zachování a prezentace památkového fondu“. Cílem tohoto programu je podpora vědeckého výzkumu kulturních hodnot historických sídel, staveb a movitých věcí a jejich souborů, jakož i části kulturní krajiny a archeologických lokalit ČR z hlediska dějin umění, vědy, techniky a života společnosti od nejstarších dob do současnosti. V roce 2001 byl tento program rozšířen o další cíl: „Vědecké zhodnocení a zdokumentování tradičních lidových řemesel v regionech ČR, dokumentace a ochrana technologií lidové řemeslné výroby, s důrazem na lidová umělecká řemesla, lidovou umělecko řemeslnou výrobu“.

Vzhledem k omezení finanční podpory účelových programových projektů v roce 2002 mohla být pro naplňování tohoto cíle veřejná soutěž vyhlášena až v roce 2003.

Pracovníci odborných organizací státní památkové péče (bez ÚAPP) řešili 437 výzkumných úkolů, z toho:

- 73 účelově podporovaných programových projektů.
- 364 institucionálně podporovaných výzkumných úkolů.

Výzkumná činnost a vědecká práce v památkové péči se realizuje ve dvou hlavních směrech. Jednak v profilu oborů památkového zájmu, kde památky jsou nejen objektem, ale i nenahraditelným zdrojem poznání, jednak studiem systému památkové péče, jeho vývojem, uspořádáním a chováním. Výstupy výzkumných úkolů jsou využívány ke zdokonalování výkonu státní správy na úseku památkové péče.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Po několikaletém útlumu výzkumu a vývoje v resortu kultury po r. 1990 byla obnovena výzkumná základna památkové péče, která vykazuje vzrůstající tendenci nejen z hlediska počtu řešených výzkumných úkolů, ale i z hlediska kvality jejich výstupů.
2. Účelově i institucionálně podporovaný výzkum a vývoj byl od roku 1999 usměrňován k naplňování „Koncepce účinnější péče o památkový fond v České republice do roku 2005“ schválené usnesením vlády ČR, ze dne 22. dubna 1998 č. 278.
3. V rámci výzkumného záměru býv. SÚPP (nyní ústředního odborného pracoviště Národního památkového ústavu) bylo zřízeno středisko koordinace a dokumentace výzkumu a vývoje v oblasti památkové péče, které kontinuálně zpracovává podklady pro „Radu programu pro účelově financovaný výzkum a vývoj v oblasti památkové péče MK

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Výzkum a vývoj v památkové péči opírající se o jeho hlavní směry a dlouhodobé programy by neměl být odkázán na soutěž o nejisté finanční prostředky poskytované na relativně krátká období. Takovým přístupem lze řešit pouze mimořádné „nadstandardní“ výzkumné úkoly realizované převážně účelově financovanými programovými projekty, ale podpora institucionálně financovaného výzkumu a vývoje by měla být zajištěna dlouhodobě a to nikoli na úkor finančního zajištění statutárních činností NPÚ.
2. Za neefektivní lze považovat náměty, aby někteří odborní pracovníci byli vyčleněni pouze pro výzkum a vývoj a ostatní se zabývali památkovou praxí. Bez sepětí pracovníků s praxí by výstupy z jejich úkolů mohly být sice „akademicky“ fundované, ale pro zdokonalování praxe památkové péče málo použitelné. Zejména institucionálně podporované výzkumné úkoly zpravidla vyžadují týmovou práci, která mj. umožňuje i tolik potřebné předávání zkušeností.
3. K slabým stránkám v oblasti památkové péče nadále patří dosud nedostatečné zkvalitnění technické infrastruktury výzkumné základny, což se kromě zdokonalování informačního systému nejvýrazněji projevuje zejména na úseku rozvoje památkové technologie.
4. V resortu kultury (na rozdíl od MŠTM ČR) se dosud nepodařilo zřídit program, který by umožnil finančně zabezpečit publikování alespoň nejvýznamnějších výstupů výzkumu a vývoje a jejich využití u širší odborné veřejnosti a pracovníků státní správy na úseku památkové péče.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Odborné organizace státní památkové péče splynuly od 1.1.2003 v jednotnou organizaci - Národní památkový ústav. Ústřední pracoviště NPÚ má tak po mnoha letech reálnou příležitost zdokonalovat a koordinovat výzkumnou činnost v systému státní památkové péče.
2. Účinněji vymáhat předávání anotací výzkumných úkolů a výstupů ústřednímu odbornému pracovišti NPÚ, které tak bude moci efektivněji zprostředkovávat upřesněné informace o těchto výstupech nejen státní správě na úseku památkové péče, ale i širší odborné veřejnosti.
3. V důsledku těchto aktivit lze předpokládat, že bude výrazně zdokonalen management výzkumu a vývoje památkové péče.

5. Výchova a vzdělávání v oboru památkové péče.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Stěžejním programem na úseku vzdělávání v památkové péči je dvouleté pomaturitní studium, organizované pravidelně od r. 1985. Toto studium se otevírá každé dva roky a celkem jej absolvovalo 412 posluchačů.

V posledních pěti letech byly zpracovány 2 koncepce vzdělávání:

1. Návrh obecné koncepce vzdělávání odborných pracovníků ve státní památkové péči.
2. Návrh uceleného systému vzdělávání pro činnosti v památkové péči.

Oba tyto projekty provedly podrobnou kritickou analýzu současného stavu vzdělávání na úseku památkové péče a navrhly i konkrétní způsob jak dále pokračovat.

První koncepce navrhuje vytvoření systému odborných atestací, jejichž garantem by bylo ústřední pracoviště NPÚ.

Autorky druhého projektu navrhují zřídit při fakultě architektury speciální studijní obor zaměřený na památkovou péči.

Obě koncepce jsou přístupné na internetových stránkách. Bohužel nebyla následně vyvolána odborná diskuse, která by směřovala k naplnění postupů navrhovaných v obou programových projektech.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Daří se udržovat vysokou úroveň dvouletého studia památkové péče především skladbou a výběrem probíraných témat a dále získáváním vysoce fundovaných lektorů. V současné době je toto studium jedinou možností jak získat ucelený přehled o všech předmětech, které v sobě památková péče jako multidisciplinární obor zahrnuje. Průběžně proto dochází k nárůstu zájemců o toto studium.
2. Absolventi studia památkové péče úspěšně působí na památkových odborech Krajských úřadů či obecních úřadech obcí s rozšířenou působností; v menší míře i na stavebních úřadech. Velmi pozitivní je působení absolventů v managementech menších stavebních firem, které pracují na obnově kulturních památek. Uplatnění absolventů v různých funkcích v odborné organizaci státní památkové péče – Národním památkovém ústavu, se prokazatelně projevuje kvalifikovaným výkonem v jejich profesi.
3. Začínajícím terénním památkářům s vysokoškolským vzděláním usnadňuje nástup do praxe jednoletý kurs.
4. Velkou popularitu získala za několik let své působnosti společnost STOP, která organizuje každoročně pro zájemce několik odborných seminářů, exkurzí a workshopů, zaměřených k technickým řešením při konzervování, restaurování a obnově památek.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Dosud nebyla v plném rozsahu realizována všeobecná koncepce celoživotního oborového vzdělávání.
2. Ačkoliv má dvouleté studium památkové péče vysokou prestiž nepodařilo se dosud zajistit, aby jeho úspěšní absolventi – pracovníci územních odborných pracovišť NPÚ měli nárok na zařazení do vyšší platové třídy.

3. Od r. 2000 nepokračují každoroční celostátní odborné semináře k vybraným tématům. Některá oddělení NPÚ však tradičně každý rok připravují tematicky zaměřené semináře např. k lidové architektuře nebo technickým památkám.
4. Nejsou dostatečně vyhledávány příležitosti k účasti na zahraničních vzdělávacích programech.
5. V současné době je aktuální otázka odborné připravenosti pracovníků působících v pověřených obcích a na krajských úřadech. O památkách často rozhodují lidé, kteří neprošli odpovídající odbornou přípravou. Resort ministerstva vnitra sice vyžaduje zkoušku odborné způsobilosti, ale rozsah požadovaných vědomostí často neodpovídá u těchto lidí významu a důležitosti rozhodnutí, která přijímají.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Prosadit přijetí uceleného systému vzdělávání pracovníků v památkové péči a v návaznosti pak vytvoření takového kariérního řádu, který by garantoval pracovníkům odpovídající finanční ohodnocení.
2. Nástrojem, jak zkvalitnit odbornou přípravu pracovníků oboru, by se měl stát všeobecně respektovaný model celoživotního vzdělávání. Návrh je rozdělen do několika částí podle cílové skupiny, které je program určen:
 - jednoletý adaptační kurs pro začínající památkáře – vysokoškoláky,
 - dvouleté studium pro památkáře se SŠ vzděláním – uvážit požadavek rozšířit toto studium a zařadit jej do školského systému jako tříletý bakalářský program. To by však bylo možné pouze pod některou ze stávajících vysokých škol,
 - semináře pro kastelány a průvodce – zaměřit se nejen na odborné historické vědomosti ale i na problematiku psychologie jednání s lidmi,
 - celostátní několikadenní semináře k aktuální problematice – ve spolupráci s regionálními pracovišti každý rok umožnit pracovníkům seznámit se s trendy vývoje – vyhledávat aktuální témata a vést odbornou diskusi.
 - management, ekonomika, psychologie jednání s lidmi - pro pracovníky v řídicích funkcích a ty, kteří často jednají s lidmi - pracovníci oboru by měli umět obhajovat a srozumitelně zdůvodňovat zastávaný názor, aby je druhá strana chápala a byla vůbec ochotná vést smysluplnou diskusi o zprostředkování památkových hodnot veřejnosti:
 - nabídnout zajímavé přednášky zájemcům mimo obor památkové péče – např. učitelům dějepisu, vlastníkům památkově chráněných objektů, stavařům pracujících na obnově památek, studentům i laické veřejnosti,
 - zájemcům s větší znalostí historie nabízet i náročnější a hlubší informace v rámci prohlídek historických objektů, nezaměřovat se pouze povrchně na návštěvníky jako na masu, která žádá informace ve stylu bulvárního zpravodajství.
 - hledat způsoby jak zlepšit v očích veřejnosti názor na památkáře - ústřední pracoviště by mělo při některých významnějších příležitostech pořádat tiskové konference a třeba využít atraktivního prostředí palácových zahrad pro utváření mediálně příznivějšího obrazu.
3. Pokud by vývoj směřoval k dalšímu rozšiřování vzdělávacích aktivit v rámci ústředního pracoviště NPÚ, byla by aktuální myšlenka zřízení přednáškového sálu se základním technickým vybavením a malým organizačním zázemím.

6. Mezinárodní spolupráce v oblasti památkové péče.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

V minulosti mezinárodní spolupráce nepatřila k silným stránkám české památkové péče. Po roce 1989 se zde otevřely nové možnosti jak na poli památkových institucí tak nevládních organizací. O spolupráci se samy přihlásily památkové úřady sousedního Bavorska a Rakouska. Od roku 1991 ředitel SÚPP byl pravidelně zván na sezení zemských konzervátorů v Rakousku o od r. 1993 i v Německu. Bavorský památkový úřad recipročně začal posílat SÚPP veškeré odborné publikace, které vydává. Ke kontaktům, více méně pravidelným, docházelo po rozpadu federace i se Slovenským památkovým ústavem. Prostřednictvím francouzského kulturního institutu i British Councilu se pro české památkáře otevřely možnosti krátkodobých studijních pobytů i delších stáží. Zástupci české památkové péče byli zváni k účasti na mezinárodních konferencích bez povinnosti zaplatit účastnický poplatek. Česká republika přijala závazky vyplývající z mezinárodních úmluv, jmenovitě z Úmluvy o ochraně kulturního dědictví v případě ozbrojeného konfliktu, včetně protokolu (1.), Úmluvy o ochraně světového přírodního a kulturního dědictví, Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy a Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, jakož i závazky, které vyplývají podle komunitárního práva v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie. Na tradici založenou již v roce 1965 navazuje naše účast na akcích ICOMOS (Mezinárodní rada památek a sídel). Český národní komitét byl zastoupen na všech generálních shromážděních ICOMOS, pravidelně každoročně zasílá pařížskému mezinárodnímu sekretariátu zprávu o stavu ohrožených významných památek pro sborník *Heritage at Risk* i zprávu o svých vnitrostátních aktivitách (v průměru 2-3 sympozia na národní úrovni). Čeští odborníci jsou členy vědeckých komitétů ICOMOS. Česká republika se podílí i na akcích ICOMOS-IFLA. MK ČR zajišťuje účast na zasedáních nejvyššího statutárního orgánu ICCROM - jeho valné hromady a MZV ČR úhradu členského příspěvku. Členství ČR v této organizaci a podíl odborných organizací, zejména NPÚ (dříve SÚPP) a Národního muzea má zásadní význam pro odbornou úroveň restaurátorských a konzervátorských prací v ČR. Česká republika přistoupila k programu Evropské unie pro ochranu kulturního dědictví, podporu evropské spolupráce a zpřístupňování kulturního dědictví veřejnosti, který zahrnoval období pilotních projektů (1995-1996) a období programu „Raphael“ (1997-2000). Na něj navazuje program „Kultura 2000“.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. K hlavním výhodám České republiky patří především bohatství a kvalita našeho památkového fondu. Zejména Praha je naším obrovským kapitálem, zviditelňujícím českou památkovou péči (a nejen ji) na mezinárodním fóru.
2. Ohlasy a komentáře zahraničních účastníků mezinárodních akcí u nás konaných o úrovni obnovy památek v ČR jsou vesměs pozitivní.
3. K nesporným úspěchům české památkové péče patří zápis 12 historicky a kulturně významných lokalit a památek do Seznamu světového dědictví. Tím se Česká republika dostala na 6. místo v Evropě.
4. Česká města mající statut památek světového dědictví se zapojila do iniciativ Mezinárodní asociace měst zapsaných na Seznamu světového dědictví.
5. Mezinárodní charty a další materiály ICOMOS jsou díky podpoře ministerstva kultury včas překládány a publikovány.

6. V r.1995 uspořádal Český komitét ICOMOS mezinárodní kolokvium v Českém Krumlově k tématu autenticita památek, v r.1997 mezinárodní konferenci Krajinné dědictví a v r. 2000 konferenci Praha - ohnisko evropské kultury.
7. V posledních letech stoupá počet českých expertů vysílaných na odborné mise a zpracovávajících odborné posudky pro ICOMOS, Výbor pro světové dědictví i nevládní organizaci Europa Nostra. Vztahují se k nominacím na zapsání na Seznam světového dědictví., stavu statků na této listině zapsaných, případně kandidatur na ceny Europa Nostra.
8. Do programu „Raphael“ se čeští účastníci zapojili v rámci 16 projektů. Účast České republiky v programu „Kultura 2000“ hodnotí Evropská komise jako jednu z neaktivnějších mezi přístupujícími zeměmi (v roce 2001 se české organizace podílely na 12 vybraných projektech, v roce 2002 na 18 projektech a v roce 2003 na 13 projektech).
9. Za rok 2003 získala Česká republika v rámci programu „Culture 2000“ dvě významná ocenění. První cenu Evropské unie /Europa Nostra za restaurování barokního divadla v Českém Krumlově, jeho kulisy a souborů kostýmů a dále čestný diplom v kategorii restaurování a obnovy architektonického dědictví za obnovu Valdštejnského paláce v Praze.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Možnosti účasti na mezinárodních konferencích a zejména možnosti krátkodobých studijních pobytů i delších stáží v zahraničí nebyly odbornými pracovníky české památkové péče dostatečně využity nejen z ekonomických důvodů, ale především pro jejich nedostatečnou jazykovou vybavenost.
2. Omezená možnost investovat do mezinárodní spolupráce a propagace české památkové péče větší finanční prostředky; v porovnání s námi např. Maďaři nabídli konání a úspěšně zabezpečili sezení Výboru pro světové dědictví v Budapešti v r. 2002, v témže roce organizovali sezení vědeckého výboru ICOMOS pro historická města v Egeru a v r. 2003 v Soproni instruktáž k monitoringu památek světového dědictví ve středoevropském regionu. Obdobně aktivní jsou i Poláci. Konání akcí tohoto druhu je velmi organizačně náročné a finančně nákladné, takže si ho česká strana v takovém rozsahu nemůže dovolit.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Hostitelská role spolu s hodnotou a atraktivností prostředí, v němž se tato setkání u nás mohou konat (Prah, Telč, Lednice, Valtice a d.) mohou být tím nejúčinnějším nástrojem prezentace českých památek a památkové péče v zahraničí i navazování osobních kontaktů zúčastněných odborníků.
2. Celkově úroveň mezinárodní spolupráce z výše naznačených důvodů zdaleka nepostihuje náš daleko větší potenciál - tedy úroveň znalostí a dovedností našich odborníků, kvalitu našeho památkového fondu a ve vybraných akcích i špičkovou úroveň našich konzervačních akcí, které neumíme dost obratně propagovat. Efektivnější využití tohoto potenciálu vyžaduje, aby odborní pracovníci památkové péče zdokonalovali své znalosti cizích jazyků a stát zvýšil finanční podporu v této oblasti, neboť nejen v oboru památkové péče, ale zejména prostřednictvím cestovního ruchu se mu tyto vložené finanční prostředky mnohonásobně vrátí.

7. Ekonomické zabezpečení výkonů základních funkcí a hlavních činností odborných organizací státní památkové péče z pohledu územní odborné organizace NPÚ.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Zformování odborných organizací státní památkové péče do dnešní podoby předznamenal už zákon č. 22/1958 Sb. o kulturních památkách. V centru sloučením předchozích institucí (zejména Památkového ústavu v Praze, v Brně, Státní památkové správy a Státního fotoměřického ústavu) vznikl Státní ústav památkové péče a ochrany přírody a navázal na jejich tradici. V krajích tehdy vznikal nesourodý zárodek územních odborných pracovišť v různé kvalitě a odlišném rozpočtovém vybavení. Krajské organizace státní památkové péče byly de jure potvrzeny až zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Organizace zprvu rozpočtové, později příspěvkové nesystémově pečovaly o významnou část památkového fondu (státní hrady a zámky-SHZ) a některé se správy tohoto státního majetku i zbavovaly. Obor ochrany přírody přešel v roce 1990 pod resort životního prostředí. Zřizovatelství odborných organizací státní památkové péče bylo v roce 1991 převedeno na Ministerstvo kultury ČR, právní subjektivita odborných organizací byla zachována. V rámci restitučních řízení je část státního majetku vydávána oprávněným majitelům. Dopady tohoto procesu nejsou dosud důsledně promítnuty a zhodnoceny. V roce 2003 splynuly odborné organizace státní památkové péče v jeden Národní památkový ústav - NPÚ.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Relativně silný rozpočet velkého NPÚ dává možnost při udržení výše státní dotace a výše vlastních výnosů překlenout finanční propad některého z pracovišť bez nevratných ztrát.
2. V tomto celku je možné důsledněji aplikovat jednotnou státní památkovou péči, provázanou na propagovanou metodiku.
3. Sdružení dvou složek oboru, odborné části a části významné správy SHZ včetně mobiliáře je výhodou nejen ekonomického zázemí, ale i odborně nutného fondu pro studium a odborný růst pracovníků.
4. Obor má vynikající tradici průzkumů vyvíjenou společnou metodikou kdysi v SÚRPMO. Tato nadstandardní úroveň by se měla udržet.
5. V institucích vyrůstá řada odborníků vysoce specializovaných a jsou využitelní celostátně.
6. Odborné organizace si nezapojením do přeneseného výkonu státní správy zachovaly odbornou nezávislost od samospráv, které mají tendenci k ovlivnění.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Začlenění pod jednoho zřizovatele v roce 1991 nepřineslo zmírnění rozdílů ve vybavenosti a financování. Každé z pracovišť nese pečeť svého bývalého KNV.
2. Tato tendence se znovu opakovala po začlenění nových správ SHZ od zanikajících Okresních úřadů.
3. V některých pracovištích není důsledně oddělen úsek odborný od správního a projevuje se tendence obdobná u samospráv.
4. Obor je dlouhodobě podfinancován a nenašly se dosud možnosti a způsoby pro obrácení tendencí.

5. Efektivitu možných výnosů ze spravovaného majetku neovlivňuje bezprostředně zainteresovanost pracovníků.
6. Hodnota majetku spravovaná našimi institucemi je bezprecedentně odlišná od nákladovosti v jiných oborech a resortech.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Splnutí v jednu instituci dává možnost postupného vyrovnání ve vybavenosti jednotlivých pracovišť, což nebylo zužitkováno v uplynulém desetiletí.
2. Nákladovost správy majetku je potřeba porovnat s jinými resorty a prokázat neúnosnost „levného domovnictví“.
3. Instituce má vnitřní potenciál k dobudování odborných pracovišť pro nové kraje. Je potřeba jen dílčí posílení nákladů.
4. Pro odbornou část i správu majetku v rozpočtu udržet vazbu na všechny inflační a legislativní kroky, vznikající mimo obor.
5. Vypracovat vnitřní normy k zainteresování pracovníků na ekonomické efektivitě instituce, vlastním odborném růstu a věrnosti k povolání.
6. Organizační uspořádání pracovišť přiblížit členění jejich základních funkcí a hlavních činností.

8. Ekonomické zabezpečení výkonů základních funkcí a hlavních činností odborných organizací státní památkové péče z pohledu ústředního pracoviště NPÚ.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Vzhledem k novému obsazení funkce hlavního ekonoma (v říjnu 2003) bylo obtížné zpracovat charakteristiku vývoje po r. 1990. Charakteristika vývoje po r. 2003 vyplývá z částí b) a c) kap. 8.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Velký rozpočet pro velký celek - 1880 zaměstnanců, celostátní působnost. (Bývalý SÚPP byl relativně malým a skromným ústavem, operujícím v jiných dimenzích).
2. Jedna organizace, jedna účetní jednotka, jednotná organizační struktura. Příležitost k vytvoření jednotné legislativy tam, kde je to účelné a efektivní.
3. Všechny rozpočty jsou ovládnány z jednoho centra (MK ČR).
4. Prostředky v návrhu rozpočtu nejsou všude zcela v katastrofickém stavu, někde je propad jenom v řádech několika milionů korun a jinde zabezpečují alespoň minimální potřeby jednotlivých pracovišť.
5. Odpovědnost za celkové použití rozpočtových prostředků v souladu se zákonem č. 199/1994 Sb. na nákup majetku a služeb leží dle platného Statutu zřejmě na MK ČR (dílní odpovědnosti z hlediska ú.p. a ú.o.p. za dodržování zákona č. 199/1994 Sb. samozřejmě zůstávají na jednotlivých pracovištích, ale pouze za prostředky v konkrétním dílčím rozpočtu ú.p. nebo ú.o.p.).
6. Účetní ve všech organizačních složkách se již naučili základní operace v systému WAMS.
7. Majetek spravovaný NPÚ je silná výchozí základna pro další činnosti NPÚ.
8. Ředitelé ú.o.p. i územní ekonomové jsou disciplinováni a přes autonomii jim danou Statutem komunikují s GŘ i HE v problematice rozpočtu, platů, atd v rámci koordinace společné činnosti či vzájemné solidární pomoci.
9. Ú.o.p. jsou samostatné a zvyklé samostatně rozhodovat.
10. Zajímavá práce s kulturním dědictvím.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Rozpočet prakticky i Statutem roztržštěný na 12 resp.13 rozpočtů.
2. Omezená operativní možnost GŘ a HE pracovat s rozpočty, změny lze realizovat po projednání se zřizovatelem.
3. GŘ ani HE nemají pravomoc k zajištění plnění rozpočtů (kromě ú.p.).
4. Nevyrovnaný rozpočet - každé ú.o.p. i ú.p. si samo vytváří „své rezervy“ v rámci svých rozpočtů, velmi složitě se potom hledají nástroje k pokrytí ztráty byť jediného z 11 územních odborných pracovišť.
5. Rozdílná výchozí rozpočtová základna jedné příspěvkové organizace.
6. Nejednotnost vnitřní výchozí základny v jejímž důsledku např. nelze důsledně aplikovat jednotný vnitřní platový předpis.

7. NPÚ je s průměrným platem (12,1 tis. Kč) hluboce pod celostátním průměrem (cca 17 tis. Kč), když v polovině 90-tých let byl např. SÚPP cca 0,6 tis. Kč nad celostátním průměrem.
8. V návrhu rozpočtu chybí celkem cca 26 mil. Kč (při 0 osobním příplatku a průměrném platu 12.918 Kč) resp. cca 55 mil. Kč (při zachování minimálního osobního příplatku a průměrném platu 13.859 Kč) na platy v 16-ti třídním systému – údaj z listopadu 2003.
9. Mnoho nákupů standardních služeb na SÚPP proběhlo a nyní „dobíhá“ za nestandardních podmínek v možné kolizi se zákonem 199/1994 Sb. (např. součtově za období 1999-2002, tj. bez roku 2003 : PIRS 3,5 mil. Kč, UNICA 4,4 mil. Kč, Rekult 2,7 mil. Kč, EUROTOP 4,5 mil. Kč, Schenk 3,2 mil. Kč, Podrazil 2,8 mil. Kč, NOM 2,6 mil. Kč, atd.).
10. Prostředky jsou roztržštěné do dílčích rozpočtů na jednotlivé ú.o.p. a nelze je dle platného Statutu v rámci NPÚ dle akutní potřeby ekonomicky a efektivně přerozdělovat.
11. Nelze postupovat dle zákona 199/1994 Sb pro NPÚ jako celek a tím může docházet k neefektivnímu vynakládání státních rozpočtových prostředků. Novela zákona může situaci v některých případech ještě zkomplikovat v okamžiku sčítání nákladů služeb, které nejdou do spotřeby. Naopak při zadávání dílčích oprav, udržovacích prací a specifických stavebních rekonstrukcí je výhodnější maximální diverzifikace výběrových řízení na jednotlivá odborná územní pracoviště a dílčí akce v rámci jednotlivých objektů.
12. Systém WAMS je koncipován pouze jako jednotný účetní systém, nikoli jako jednotný informační systém, jak bylo původně deklarováno.
13. Systém WAMS dosud neúčtuje spolehlivě (chyby buď v přenosu či sumarizaci dat) a nedává tedy průkazné výsledky vyžadované zákonem o účetnictví, musí se proto paralelně účtovat (dvojí práce) – viz problémy s finančními uzávěrkami.
14. Systém neprokázal schopnosti v oblasti práce a mzdy – vůbec neimplementováno.
15. Systém neprokázal schopnosti v oblasti evidence majetku.
16. Systém je uživatelsky nepřívětivý.
17. Neúměrně vysoká cena (celkem včetně předchozích prací v letech 1999-2003 vyplaceno firmě Mikros v souvislosti s systémem WAMS 3 více jak 14,5 milionů Kč).
18. Potřeba solidního finančního ohodnocení jako východisko požadavku na plný profesionální výkon – důsledek dlouhodobého finančního podhodnocení a nastavených limitů.
19. Nejednotná organizace s nejednotným rozpočtem i platovým systémem.
20. V případě externích služeb nutno mít v rozpočtu značné finanční prostředky.
21. Základní nástroje řízení organizace – rozpočet, odměňování – nejsou důsledně ani v kompetenci GR ani jeho ekonomického náměstka – HE.
22. Nejednotný nevyvážený systém, který vznikl aditivním splynutím historicky samostatně se vyvíjejících památkových ústavů bez nezbytné sjednocující reorganizace a jejího adekvátního posílení.
23. Ústřední pracoviště vzniklé přejmenováním SUPP na ústřední pracoviště není a ani nemůže být kapacitně schopné vykonávat funkci řídicího centra.
24. Posílením SUPP o 7 zaměstnanců – 1 GR, 1 sekretářka GR, 1 řidič GR, 1 vnitřní audit, 0,5 právník, 0,6 sekretářka právní, 0,8 BOZP, 0,6 redaktorka a 1 rozpočtář se pouze zajistily funkce chybějící buď dle zákona nebo dle logiky, ale v žádném případě se tím nevytvořil základ ústředního pracoviště jednotné organizace s téměř 1900 zaměstnanci. Ústřední

25. Nezabezpečení provádění jednotného účetnictví, rozpočtování, daňových povinností, organizačně–právní činnosti, správy sítí, informačních systémů, personální politiky vč. metodického řízení, dále pak vnitřního auditu, atd. atd. nebylo a není dodnes organizačně ani kapacitně zajištěno (kapacita pro 130 zaměstnanců nemůže být dostatečná pro 1900 zaměstnanců, zvláště neexistuje-li jednotný informační systém).
26. Systém původních organizací byl navíc založen v letech, kdy výpočetní technika prakticky neexistovala, nemá proto ani odbory informačních technologií (IT), což je pro provoz i řízení systému jednotné organizace nezbytná podmínka.
27. Systém teprve postupně vytváří vnitřní kontrolní mechanismy, které nejen předepisuje zákon, ale pro řízení jsou zcela nezbytné (nyní má GŘ k dispozici kapacitu 2 zaměstnanců = pouze pro ú.p.).
28. Jediný majetek ze kterého by mohl být pro ú.p. zisk – Zahrady – je ztrátově dlouhodobě pronajat.
29. Neexistuje jednotný systém vnitřních organizačních norem, teprve se vytváří a jeho vznik je velmi komplikovaný a zdoluhavý a v některých případech i kontraproduktivní vzhledem k individuálním specifikám jednotlivých územních pracovišť a jejich setrvačnou tradici.
30. Pokud existují vnitřní organizační normy, jsou zcela nekompatibilní uvnitř NPÚ.
31. Ú.o.p. jsou nejednotně organizované.
32. Ú.o.p. nemají stejnou platovou a personální úroveň.
33. Velmi omezená motivace pro absolventy i starší zaměstnance v souvislosti s platy, odměnami a podílem na možném kladném hospodářském výsledku.
34. Chybí kariérní řád a pokud by byl, nelze ho aplikovat (nejsou limity na mzdy).
35. Profese památkář – dlouhodobě bez společenské prestiže v důsledku nízkého ohodnocení. Důsledkem je potenciální nebezpečí podnikání na úkor NPÚ či v horším případě i prostředí ke korupčnímu jednání.
36. Další propad v rozpočtu v odhadované výši cca 12 milionů vlivem změny DPH.

d) Charakteristika rizikových faktorů – možné ohrožení.

1. Rozmělněná odpovědnost mezi GŘ, HE na straně jedné, ŘÚOP, ÚE na straně druhé a MK ČR na straně třetí.
2. Snaha maximálně využít všechny zdroje rozpočtu na konci roku může vést až k místnímu plýtvání na jednotlivých ú.o.p. i NPÚ.
3. Přejdem na 16-ti třídní systém se může dále zvětšovat propast mezi NPÚ a obdobnými odbornými organizacemi, ústavy a úřady.
4. Pokud se nepodaří sjednotit průměrný plat v rámci NPÚ nebude přechod na jednotný systém platů v 16-ti třídním systému plynulý a bezkonfliktní.
5. Návrh rozpočtu 2004 nepokrývá ani nárokové složky platu a při zařazení dle katalogu i s vnitřními omezujícími podmínkami nebudou v případě některých ú.o.p. prostředky na platy kryté návrhem rozpočtu (rozpor se zákonem č.218/2000).
6. Další demotivace všech zaměstnanců NPÚ odebráním zbytků OSOH.

7. Zvětší se propad mezi průměrným platem v ČR a průměrným platem v NPÚ z dnešních 5 tis. Kč měsíčně – viz též c), ad 11.
8. Může dojít k odchodu kvalifikovaných zaměstnanců zejména ekonomických úseků, kteří sice realizují odbornou činnost: „pro výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče k zabezpečení..., ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče.“ dle § 32 odst.2 zákona, ale MK jim zatím statut odborných pracovníků nepřiznalo a tedy je neumožňuje zařadit do Přílohy č.2 Nařízení vlády č.330/2003.
9. Může dojít k odchodu i dalších odborných zaměstnanců památkářů, kteří nemohou být dostatečně motivováni – viz též c), ad 33.
10. Schopní zaměstnanci, kteří zůstanou, mohou být nuceni pro zajištění a udržení minimálního životního standardu začít ještě více podnikat „mimo NPÚ“, ale v prostorách NPÚ, čímž se budou zvyšovat náklady NPÚ a zaměstnancům zbyde méně času na práci pro NPÚ – viz též c), ad 35.
11. Nelze pokračovat bez důsledného plnění podmínek zákona 199/1994 Sb, ale na investičním oddělení nejsou zaměstnanci, kteří by mohli toto realizovat (systemizovaný počet zaměstnanců investičního odd.= 0).
12. Účetní závěrka NPÚ k 30.6.2003 se musela provést „ručně“ s pomocí původních SW.
13. K 30.9.2003 se závěrku stále ještě nepodařilo „doladit“ přes WAMS 3.
14. Závěrka k 31.12.2003 dtto, pro uzávěrku k 30.6.2003 se stále hledá náhradní řešení.
15. Systém WAMS spolu s dalšími podpůrnými licencemi vyžaduje každoročně cca 1 mil. Kč bez uvažování inflace (součtově v objemu 4 roky = cca 4 mil. Kč = nutno odsoutěžít dle zák. č. 199/1994 Sb.).
16. Není zjistitelné zda v systému WAMS lze zajistit další funkce JIS.
17. Majetek NPÚ bude dále pronajat či jinak spravován za nevýhodných podmínek (dlouhodobé smlouvy nevýhodné pro NPÚ) – v současné době se realizuje analýza rizik všech smluv v rámci NPÚ.
18. Příspěvek státu (MK ČR) může vzhledem ke stávající ekonomické situaci dále klesat (resp. se z něho bude muset hradit stále více činností – viz řádový nárůst požadavků ze strany obcí 3. stupně a krajů po zrušení okresních úřadů) a státní příspěvek nebude již vůbec dostačovat.
19. NPÚ se neexistencí obchodní a marketingové politiky dostane do bezvýhodné finanční situace.
20. Vzrostou politické tlaky na převedení lukrativních majetků z NPÚ na obce a kraje, které budou deklarovat, že by se uměly o majetek postarat lépe z hlediska obchodního a návazně i finančního.
21. V případě, že odborná pracoviště SÚPP dnes přejmenované na ú.p. (ekonomické, organizační, právní, rozpočtové, daňové, personální, atd.) budou muset vykonávat všechny činnosti dané zákony pro celý NPÚ dojde k vážným problémům, z nichž některé se již v průběhu roku 2003 projeví – viz např. problémy při přechodu na 16-ti třídní tarifní systém, neexistence jednotného souboru organizačních norem, nemožnost zpracování konsolidované účetní závěrky v požadovaném termínu, atd., atd.
22. Nepodaří se vytvořit jednotný navzájem provázaný systém organizace.
23. Jednotlivá ú.o.p. se budou dále nerovnoměrně a nejednotně (neefektivně) rozvíjet.

24. Existuje potencionální nebezpečí, že z nouze bude třeba přijímat nekvalitní a nezaškolené zaměstnance.
25. Vystává i problém vysoké věkové struktury zaměstnanců NPÚ a v jeho důsledku vysoká finanční zátěž na platové prostředky a omezení přirozené rotace a dlouhodobé profesní přípravy multioborově orientovaných odborníků.
26. Nadále se bude prohlubovat několikamilionový deficit rozpočtů v NPÚ oproti reálným potřebám.

e) Charakteristika rizikových faktorů – možné ohrožení pro MK ČR.

1. Možnost neplnění ustanovení zákona 199/1994 Sb. z hlediska samostatných dílčích rozpočtů a Statutem přidělené nedělitelné pravomoci ředitelů jednotlivých ú.o.p. pro nakládání s dílčím rozpočtem.
2. MF ČR chystaná centralizace nakládání finančními prostředky (Reforma rozpočtového procesu - modernizace systému Státní pokladny) bude pro NPÚ (a tedy i MK ČR) nerealizovatelná jak vzhledem k autonomním dílčím rozpočtům tak i vzhledem k neexistenci jednotného informačního systému v NPÚ.
3. Realizace požadavku na decentralizované řízení NPÚ může být v zásadním rozporu nejen s tendencemi MF ČR a tedy vlády, ale i platnými zákony (jedna organizace = jeden vedoucí organizace).
4. Při respektování požadavků na zařazení členů vedení NPÚ tak, že někteří jejich podřízení budou mít vyšší třídu než jejich vedoucí, může dojít k další dehonestaci NPÚ, ale i k faktickému rozkladu řídicích struktur NPÚ.

f) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Možnost vytvoření jednoho rozpočtu NPÚ a ten naopak vnitřně více členit dle jednotlivých činností a jednotlivých nákladových středisek a hlavně možnost operativních změn uvnitř rozpočtu dle operativních a objektivizovaných potřeb jednotlivých pracovišť.
2. Možnost sjednotit technicko-ekonomická kritéria pro objektivnější posuzování HV a pro možnost přesně nastavit jak rozpočet tak i organizační schéma vč. systemizace.
3. Možnost vytvořit jednotný a vyvážený rozpočet.
4. Možnost vytvořit organizovanou obchodně marketingovou činnost a tím snížit nároky na rozpočet.
5. Možnost v souvislosti s objektivním zařazením zaměstnanců snížit propad v průměrných platech v NPÚ.
6. Možnost znova začít motivovat zaměstnance např. osobním příplatkem atd. pokud to finanční zdroje dovolí.
7. Vytvořit jednotný systém platů jednotné organizace v 16-ti třídním systému.
8. Zkoordinovat výběrová řízení dle nového zákona o výběrovém řízení č. 40/2004 Sb. (dle platného Statutu zatím alespoň pouze pro ú.p.) a na základě analýzy rizik nastavit tam kde je to žádoucí nové smluvní podmínky.
9. Vytvořit jednotný efektivní systém nákupů dle jednotného rozpočtu jednotné organizace tam kde je to efektivní a účelné (viz výsledky auditu ICT).

10. Učinit všechny kroky k plně funkčnímu zprovoznění systému WAMS v systému účetnictví.
11. V případě neúspěšného ukončení zkušebního provozu se pokusit o ukončení smluvního vztahu odstoupením případně se pokusit získat spolehlivý standardizovaný jednotný informační systém pro příspěvkové organizace (např. Gordic, PVT, MUZO, apod.).
12. Využít v souladu se zákonem všechny možnosti a rozvinout marketing a obchodní činnost, činnost by mohla využít i zdrojů MMR ČR, v každém případě bude muset být centrálně koordinována z důvodu jednotnosti a efektivnosti.
13. Vytvořit jednotnou a logickou linii řízení od GŘ až po posledního zaměstnance na detašovaném pracovišti včetně souladu jmenovaných funkcí s výkladem Ministerstva práce a sociálních věcí.
14. Vytvořit ústřední pracoviště, které bude nejen mechanicky sčítat čísla (po zavedení jednotného informačního systému automaticky administrovat tento systém), ale bude získaná data analyzovat a s plnou odpovědností aktivně řídit a kontrolovat NPÚ.
15. Zvážit využití existence jednotné organizace ze zákona a v dohodě s MK připravit reorganizaci ú.o.p. a vytvořit zde kapacity pro centrální a jednotný výkon některých činností v rámci NPÚ.
16. Optimalizovat počty zaměstnanců v celém NPÚ, tj. odstranit disproporce, kdy stejnou skladbu a rozsah činností vykonává na jednom pracovišti 25 a na druhém 50 zaměstnanců.
17. Sjednotit a zefektivnit činnosti – podle dosavadních zkušeností potřeby provést potřebnou decentralizaci některých činností.
18. Vytvořit jednotnou organizační strukturu jednotného NPÚ a centralizovat NPÚ jako organizaci dle zákona.
19. Vytvořit podmínky pro přijímání památkářů všech kategorií – počínaje architekty a historiky umění až po ekonomy.

II. část.

Naplňování základních funkcí a hlavních předmětných činností odborných organizací státní památkové péče ve vztahu k ochraně a uchovávání památkového fondu.

9. Poznávání, hodnocení a dokumentování kulturního a přírodního dědictví za účelem výběru „věcí“ a „souborů věcí v území“ pro jejich památkovou ochranu.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Poznávání resp. vyhledávání a dokumentování potencionálních památek je prováděno buď jako zadaný úkol nebo z vlastní iniciativy pracovníků. Tato činnost je více či méně stabilní součástí památkářské praxe. Je však zásadní rozdíl mezi poznáváním, hodnocením a dokumentováním kulturního a přírodního dědictví za účelem výběru pro památkovou ochranu a faktickou realizaci památkové ochrany. Cílem a tedy úspěchem je realizace památkové ochrany, podaří-li se.

Úroveň poznání, hodnocení a dokumentování za účelem památkové ochrany se od 90. let 20. století zvýšila, zejména díky odstranění ideových bariér po roce 1989 a zahájení účelově a institucionálně podporovaného výzkumu.

Změna společensko politické situace přinesla do této oblasti několik kladných ale také i několik nepříznivých aspektů:

- snahu v obecné rovině nerozšiřovat existující fond kulturních památek a neomezovat tak vlastníky nemovitostí v realizaci jejich představ o využití objektů pro podnikatelské účely.
- zdůrazňování výběrovosti a výlučnosti Ústředního seznamu kulturních památek.
- pozitivní ovlivnění a jistý zlomový moment přišel s Metodickým pokynem MK ČR pro jednotný postup posuzování a předkládání návrhů na prohlášení věcí za kulturní památky ze dne 17.5.2000, z něhož vyplynuly jednoznačné formální náležitosti pro podávání návrhů na prohlášení, což vedlo ke zkvalitňování zpracování návrhů na prohlášení.
- vytvoření regionálních hodnotitelských komisí, kterými návrhy na prohlášení kulturních památek musí projít, vedlo k požadované selekci návrhů již na krajské úrovni
- personální posílení obsazení MK ČR pracovníky, vyřizujícími agendu prohlašování a jejich specializace na jednotlivé kraje.
- v posledních letech viditelná snaha MK ČR dořešit prohlášení dříve navržených a dosud neprohlášených kulturních památek.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Významným rámcem pro realizaci terénních, případně archivních průzkumů a výzkumů je oblast výzkumu a vývoje umožňující organizační a finanční zajištění těchto činností. Mimořádný význam má koncepce institucionálně podporovaného výzkumu pro roky 2005 až 2011 a jeho garance založená na skutečném badatelském přínosu jednotlivých územních pracovišť.
2. Za dosažené úspěchy je možno pokládat veškeré publikované výsledky, pořízenou dokumentaci a výzkumné zprávy.
3. Připojení se k mezinárodním úmluvám.
4. Prohlášení památek UNESCO na území ČR a jejich monitoring.
5. Prohlášení nových Národních kulturních památek.
6. Postupné prohlašování památek moderní architektury a technických památek a další rozšíření funkčních typů památek prohlašovaných za kulturní památky.

7. Zahájení specifických dlouhodobých programů ISO.
8. Zrušení památkové ochrany u památek prohlášených pouze z ideologických důvodů.
9. Zpřístupnění prohlášených, navrhovaných či zrušených památek prostřednictvím programu MonumNet na internetu široké veřejnosti.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Zúžené teoretické chápání kulturního a přírodního dědictví (teoretická základna oboru a hledání jeho širších vazeb v sociologickém, kulturologickém a filozofickém kontextu prakticky neexistuje), malý důraz na kulturní specifiku regionů a izolovanost oboru vůči dění v zahraničí.
2. Jedním z problémů výběru „věcí“ pro památkovou ochranu jsou pozdní návrhy na prohlášení za KP v době, kdy je záchrana prakticky již nemožná – jednak z důvodů technických, ale zpravidla především z absence „politické vůle“. Tento problém souvisí s personálními kapacitami odborné organizace památkové péče, neboť řada takovýchto objektů již měla být dávno kulturní památkou a zpravidla se o nich již dávno vědělo.
3. Na zpracování návrhů není cíleně vyčleněn pracovník nebo tým pracovníků, zabývajících se pouze touto problematikou obdobně jako u SHP.
4. Nedotaženo zůstává řešení obnovy neuzavřených návrhů na prohlášení KP z minulých let.
5. Památky prohlášené v rámci zák. č. 71/1994 Sb. – nedořešena jejich reidentifikace a sledování jejich pohybu (vlastnických změn).
6. Malé množství prohlašovaných památek.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Využití širších možností zahraniční spolupráce v rámci Evropské unie.
2. Širší zapojení vědy a výzkumu do oblasti pasportizace kulturních památek.
3. Větší zapojení veřejnosti, studentů, dobrovolných sdružení do předkládání návrhů na prohlášení věcí za kulturní památky. Je třeba spolupracovat s dalšími odbornými institucemi, provádět osvětu, získávat podněty odevšad.
4. Větší medializace prohlašovaných památek, větší prostor na internetu pro nově prohlášené památky.

10. Ochrana památkového fondu.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Vývoj v této oblasti ovlivnil pozitivně materiál Koncepce účinnější péče o památkový fond v ČR do roku 2005, schválený usnesením vlády ze dne 22.4.1998 č. 278. Přes všechny výhrady došlo proti předchozímu období k posílení odbornosti v rozhodování a ke zkvalitnění obsahové i formální stránky vyjádření. Došlo ovšem také k nebývalému nárůstu odborných vyjádření při nezměněném personálním obsazení (např. v územním odborném pracovišti v Olomouci jen za 10 měsíců roku 2003 prošlo oddělením konzervace a obnovy více jak 3000 spisů a bylo zpracováno více jak 1300 odborných vyjádření při personálním obsazení 8 odbornými pracovníky). Vydávání metodik ústředním pracovištěm a jejich uplatňování v památkářské praxi výrazně kladným způsobem přispělo ke sjednocení přístupů a předvídatelnosti rozhodování při ochraně památek a pozitivním způsobem ovlivnilo další vývoj ochrany památek. Byly prohlášeny další NKP a další památkové zóny, zkvalitnilo se prohlašování kulturních památek odborem památkové péče díky zkvalitnění návrhů (viz kapitola o evidenci). MK ČR, OMG, na sebe stáhlo kompetenci v součinnosti při zabezpečování církevních objektů, kde, přestože existovaly mnohé formální nedostatky, byla naše úloha významná v doceňování významu a potřebnosti zajišťování konkrétních významných objektů. Při ochraně památkového fondu se díky specializovaným finančním programům MK ČR (Program záchrany architektonického dědictví, Program restaurování movitých kulturních památek, Program regenerace, apod.) objektivně zvýšila možnost cílené podpory na nejohroženějších a nejcitlivějších místech, která ovšem nestačí pokrýt celkovou zanedbanost památkového fondu. Dále vzrostl zájem vlastníků pečovat o svůj majetek a nově vznikají různé občanské aktivity se zájmem o památky. Na druhé straně se objevuje silný komerční tlak na využití území v historických centrech a samotných kulturních památek bez ohledu na jejich památkovou hodnotu a podstatu památkové ochrany. Nutno zaznamenat pozitivní, ale také i negativní vliv nárůstu a rozvoje cestovního ruchu na ochranu kulturních památek.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Vytvoření a rozvoj státních programů na pomoc vlastníkům kulturních památek (Program regenerace MPR a MPZ, Program záchrany architektonického dědictví, Program péče o VPR, Program restaurování movitých kulturních památek, Program podpory záchranných archeologických průzkumů). Velmi významně se při obnově památek uplatňoval v letech 1993 - 2000 Havarijní střešní program, jediný kde přidělování finančních prostředků mohly památkové ústavy výrazně ovlivnit. I když prostředky byly omezené (pravidelně se daří uspokojovat 1/3 žadatelů), byly velmi efektivně a smysluplně využívány.
2. Přistoupení ČR k Úmluvě o ochraně architektonického dědictví Evropy a Úmluvě o ochraně archeologického dědictví Evropy v roce 2000.
3. Větší pozornost je věnována plošné ochraně památek. Pro část památkových území (některé MPR) jsou již zpracovány plány zásad ochrany památkových hodnot území.
4. Vydání příručky s radami vlastníkům kulturních památek, která je distribuována MK ČR spolu s prohlášením.
5. Budování integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví na základě vládního usnesení z roku 1991. Je velmi pokročilá videodokumentace církevních objektů, databáze pro vyhledávání odcizených a nalezených objektů umožňují stále častější úspěchy, informační systém byl zdokonalen, přenos informací mezi jednotlivými

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Nedostatečné budování pozitivního obrazu památkové péče v hromadných sdělovacích prostředcích, nedostatečná osvětová práce s veřejností (srozumitelné a přesvědčivé vysvětlování důvodů ochrany památek).
2. Není nový zákon o památkové péči (tedy lepší pro památky). Narůstající administrativa a důraz na úřednické akty památkové péče blokuje odbornou práci, která začíná mít charakter jisté exkluzivity. Problematická rozhodnutí pověřených obcí (z odborného hlediska) nelze v mimoodvolacím řízení změnit, pokud nedošlo k formálnímu pochybení.
3. Investice do ochrany památek neodrážejí jejich ekonomický význam. Systém ochrany památek je přes veškeré snahy stále podfinancovaný. V památkově chráněném území není možné podporovat finančně obnovu objektů, které nejsou kulturní památkou.
4. Není právní jistota o rozsahu a nezpochybytelné platnosti památkové ochrany, zvláště u památek prohlášených před rokem 1988, reidentifikace nemovitého památkového fondu postupuje nedostatečně, pomalu. Reidentifikace movitých památek probíhá zatím jen nahodile. Není dokončena dokumentace základního mobiliáře.
5. Není dokončeno budování systému ISO (zejména počítačové zpracování), systém je navíc zaměřen pouze na movité památky a ponechává stranou krádeže nemovitých kulturních památek (exteriérové sochy, architektonické články atd.). Narůstající množství a kvalita odcizených movitých i nemovitých (kamenné skulptury) kulturních památek. Chybí systematicky budované depozitáře a lapidária památkové péče, a možnost financování převozu do depozitářů, pokud existují.
6. Neexistence informačního a komunikačního systému, který by zjednodušil vytvoření operativně fungující centrální databáze, nedostatek pracovních sil k potřebnému rychlejšímu naplňování informačních databází a převodu historických informací do digitalizované formy, nemožnost jiným způsobem než prohlášením za kulturní památku zabránit vývozu předmětů kulturní hodnoty. Nedostatek financí na provoz zabezpečovacích systémů, které v současné době již zestárly (deset let plánované životnosti) a vyžadují generální opravu nebo dokonce výměnu.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Prosadit nový zákon o památkové péči (za předpokladu, že bude přínosem pro ochranu památek a nepovede naopak k rozložení existujícího systému).
2. Více využívat možností a narůstajícího významu internetu, větší otevření oboru veřejnosti, intenzivnější kontakty se školami.
3. Snaha o zásadní změnu postoje veřejnosti k památkové péči.
4. Intenzivnější mezinárodní spolupráce, vyplývající ze začlenění České republiky do EU. Možnost získání finanční podpory z Evropské unie.
5. Další rozvoj a rozšiřování osvědčených programů na podporu památkové ochrany.
6. Pokud dojde k pochopení významu integrovaného informačního systému a bude vybudováno fungující profesionální informační pracoviště je možné sjednocení a zkvalitnění veškeré evidence a vzájemné výměny informací.

11. Evidence památkového fondu a obnova jeho identifikace.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Hlavní tendence vývoje na úseku evidence památkového fondu charakterizuje od roku 1990 obrovský nárůst nově prohlášených kulturních památek – splácení dluhu vůči památkovému potenciálu z dřívějších let, kdy byla snaha snižovat počet chráněných kulturních statků, ochrana před zneužitím restituovaných movitých památek z muzeí, galerií, knihoven a státních hradů a zámků, prohlášení památkově chráněných území, připravovaných v předcházejících desetiletích. Přitom teprve v devadesátých letech se postupně konstituovala forma řízení k prohlášení věcí za kulturní památku, které od 1.1.1988 vede MK, prakticky však až právě od 90. let. Liknavost při praktické aplikaci „nového“ zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve věci vedení Ústředního seznamu kulturních památek trvala až do roku 1995. Krajská střediska státní památkové péče, pověřená za působnosti dřívějšího zákona vedením státních seznamů, pokračovala ve vedení regionálních seznamů, částečně odmítala předat originály Státnímu ústavu památkové péče a předala pouze kopie, SÚPP proto v některých případech „pokračoval“ ve vedení regionálních řad, v jiných regionech na to rezignoval. Vedle toho však „vedl“ ÚSKP v počítačové formě, kam zapisoval nově prohlášené KP i KP ze státních seznamů, avšak systémem, jehož logika byla neprůhledná, který regionální pracoviště nechtěla respektovat. Dlouhodobá diskuse vedla ke kompromisu, na jehož základě byl vydán v roce 1997 Pokyn MK ČR k vedení ÚSKP, který je pak více či méně ochotně respektován. V roce 2003 byl nahrazen Pokynem hlavního konzervátora NPÚ k vedení ÚSKP. Historicky vzniklý rozdíl mezi institucionalizací kulturních památek prvním zákonem č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách a zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, má za následek rozdílné chápání rozsahu památkové ochrany „zapsaných“ a „prohlášených“ KP, který se v praxi však příliš nerespektuje všemi zúčastněnými důsledně a vznikají tak nejednoznačné výklady. Údaje v evidenci památek nebyly dlouhé roky aktualizovány (zejména změny vlastníků obecně a změny umístění movitých KP nebyly hlášeny). Proto se od roku 2000 řeší úkol obnovy identifikace nemovitých kulturních památek (do roku 2007), jehož výsledkem má být spolehlivá evidence a územní identifikace nemovitých kulturních památek. Od roku 1994 po účinnosti zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty narůstal počet movitých KP prohlášením věcí, které není žádoucí v zájmu ochrany kulturního dědictví vyvážet z této země, protože jiná ochrana před vývozem není umožněna. Většina těchto památek však má neznámého vlastníka (o osvědčení žádá prodejce nebo vývozce, nikoliv vlastník) a plnění evidenčních povinností je u nich velmi obtížné, ne-li vyloučené. Stále není dokončena základní evidence mobiliárních fondů, která je pro platnost ÚSKP, kde se mobiliární fond eviduje jedním rejstříkovým číslem, velmi důležitá. Památkově chráněná území jsou evidována, ale jejich podrobná identifikace a zpracování je teprve v počátcích.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Platí jednotný pokyn pro vedení ÚSKP, dále jednotný metodický pokyn pro přípravu a zpracování návrhů na prohlášení věcí za kulturní památku.
2. Údaje ÚSKP jsou přístupné na Internetu, územní odborná pracoviště jsou již schopna přebírat a užívat data poskytovaná z ÚSKP.
3. Obnova identifikace probíhá v daných podmínkách dobře. Díky metodice obnovy identifikace je jasné, jak interpretovat rozsah památkové ochrany jednotlivých KP.
4. Fungují regionální hodnotitelské komise, návrhy věcí na prohlášení za kulturní památku, které jimi projdou, mají potřebnou odbornou i identifikační kvalitu.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Nedostatečné personální obsazení útvarů evidence na většině pracovišť, zejména v ústředním pracovišti, nutnost využívat externí síly pro naplňování dat.
2. Nedostatek pracovních sil pro obnovu identifikace, aby pokračovala potřebným tempem, (nepružný tok peněz pro její realizaci).
3. Nekompatibilní dílčí systémy pro ukládání dat (na územních pracovištích), vazba současného automatizovaného informačního systému na jednu autorskou osobu (obtížně řiditelnou).
4. Nedostatek financí na vybudování informačního systému vyšší generace, neexistence informačního pracoviště a absence profesionálů v této oblasti.
5. Vysoká náročnost v kvalifikační oblasti, která v oboru není zajištěna a nejsou pro ni perspektivní podmínky.
6. Stálé podceňování úlohy evidence pro výkon památkové péče.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

Velkou příležitostí pro zkvalitnění a prohloubení evidence a dokumentace jsou výstupy z výzkumu a vývoje, informace ze spisové agendy (dokumentace, územní identifikace, informace o vlastnících), operativní fotodokumentace referentů apod., ovšem za předpokladu, že budou k dispozici nové pracovní síly schopné vytěžit a uložit informace v těchto pramenech obsažené.

12. Zhodnocení současného stavu a předpokladů pro dokončení základní evidence mobiliárních fondů.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Některé z kmenových či svozových souborů měly své původní historické inventáře, místy i lokační. Prvotní soupisy v tzv. černých knihách, vytvořených Státní památkovou správou, byly a vlastně jsou jedinou prvotní evidencí jak majetkovou, tak částečně odbornou. Mají řadu nedostatků, výhodou je, že byly vytvořeny v jedné historické etapě. Navazující základní evidence, později uváděná s přívlastkem odborná, začala rozpačitě v sedmdesátých letech a není dokončena ve svém souhrnu dodnes. Po roce 1990 řada památkových územních pracovišť zintenzivnila práce na základní evidenci historického mobiliáře hradů a zámků. Důvodem byly nejen restituční procesy, ale i obavy z možných ztrát a krádeží. Nejdále – díky grantovému projektu MK ČR – pokročily práce v západočeském regionu. V České republice je takto sledováno 113 hradů a zámků ve vlastnictví státu, obci a z části i objektů restituovaných. Prohlášené kulturní památky, situované na sledovaných hradech a zámcích představují cca 1 milion předmětů kulturní hodnoty. Revize karet základní evidence, uložených v centrální kartotéce byla dosud provedena u 39 objektů. Ústřední odborné pracoviště NPÚ každoročně přebírá z regionů cca 5000 karet základní evidence.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Dochované historické inventáře umožňují dodnes rehabilitovat věrohodně původní interiéry.
2. Prvotní evidence černých knih (i přes své nedostatky) dokázala udržet od padesátých let rozdělení podle svozů a původních lokací. Je to pro majetek státu bezprecedentní okolnost, kterou asi žádný resort nedokáže doložit.
3. Poslední roky přinášejí do evidence novou progresivní techniku, zlepšuje se vypovídací schopnost dokumentace a rovněž odborný popis, opírající se i o expertizy, má vzrůstající úroveň snesoucí již přívlastek odborná.
4. Zkvalitňuje se fotografická dokumentace sbírkových fondů, centrální pracoviště vydalo metodiku „Barevná fotodokumentace mobiliárních fondů hradů a zámků“ (SÚPP, 2000), společně se západočeskými památkáři jsou organizována setkání za účelem informování se o možnostech zkvalitňování ZE.
5. Úspěšně pokračuje spolupráce s Policejním prezidiem ČR (identifikace předmětů, zabezpečení údajů a dal.).
6. Zřizovatel – MK ČR se intenzivněji začíná zajímat i o sbírkové fondy památkových objektů, včetně finanční podpory souvisejících výzkumných úkolů.
7. V některých oblastech se již překročilo i k reidentifikacím fondů, revizím kartoték a k doplňování údajů.
8. Centrální pracoviště zintenzivnilo svůj dohled nad pracemi v regionech. Došlo k rozdělení kompetencí v rámci sledování prací na ZE.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Evidence „černých knih“ nemá průkazné a jednoznačné záznamy o ztrátách a rozchvácení některého mobiliáře od padesátých let.

2. První forma základní evidence má povahu jen evidenční, popisy jsou strohé, někdy i málo odborné, fotografie malé, černobílé. Prvotní etapy byly z důvodů vykazovaného dokončení neúplné a málo kvalitní.
3. Metodika byla několikrát měněna a vlastně nikdy nebyla zcela ustálena, včetně hesláře.
4. Délka plnění úkolu je prolnta různými technikami dokumentace a výstupy jsou v mnohém mezi regiony nekompatibilní.
5. Dosud se v úplnosti nepodařilo evidovat celý sbírkový historický fond – tzn. včetně obsáhlých sbírek fotografických, grafických, alb, předmětů tzv. DKP apod.
6. V rámci vedení základní evidence a jejího dokončení se v regionech pociťuje nedostatek finančních prostředků a kvalifikovaných zpracovatelů. Jednotlivá územní odborná pracoviště nejsou dostatečně vybavena technikou, nedostává se úložného prostoru apod.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Je nutno využít všech dostupných možností pro získání finančních prostředků potřebných k dokončení základní evidence.
2. Soustředit pozornost na zkvalitnění základní evidence především u sbírkově „silných“ objektů – tzv. bývalých sběren; využít specialistů pro zpracování jednotlivých druhů sbírek (orientální předměty, historická fotografie a dal.).
3. Práce na základní evidenci mobiliáře hradů a zámků musí pokračovat v budoucnu nepřetržitě, podobně jako je tomu v případě stejně hodnotných a obsáhlých fondů muzejních a galerijních.
4. K úspěšnému dokončení základní evidence mobiliárních fondů je žádoucí zvolit systémový přístup:
 - pro zatím uvažovaný termín 2007 kvalifikovaně stanovit objemy v kvantifikovatelných údajích každé jednotlivé dílčí činnosti.
 - z tohoto rozboru určit materiální a lidské potřeby a srovnat je s možnostmi.
 - poté buď k možnostem určit reálný termín, nebo učinit kroky k posílení zdroje.
 - provést rozbor kvalitativních rozhraní úrovně zpracování, určit nutnost doplnění na vypočítací úroveň, upravit metodiku a provést realizaci pro kompatibilitu.
 - takto dokončený způsob evidence by dosáhl srovnatelné úrovně s evidencí nejlepších sbírek muzeí a galerií.

13. Průzkumy, dokumentace a pasportizace památkového fondu.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Charakterizovat dosavadní situaci není jednoduché. Je třeba rozdělit celou oblast na několik částí. Jedná se jednak o průzkumy, dokumentaci a pasportizaci, které jsou součástí poznávacího procesu při přípravě podání návrhu na zapsání, tvoří nezbytnou dokumentární část evidence památky. Ve většině případů je rozsah definován v závazných materiálech.

Další je dokumentace a průzkum, který je podkladem pro zpracování projektové a další dokumentace obnovy či restaurování a zahrnuje průzkumy nejen uměnovědné, ale i technické, přírodovědecké a další. Pokračováním je dokumentace a zpřesňování průzkumů během obnovy a dále dokumentace stavu po ukončení akce. (Archeologie je řešena samostatně).

Z důvodů zaměření zpracovávaného materiálu jsou nejméně řešena a sledována témata týkající se dokumentace a průzkumů, jež doprovázejí akce obnovy.

Požadavek na provedení stavebně-historického průzkumu jako součást předprojektové přípravy je běžný, kvalita provedení kolísá. Nedostatečně je řešen archivační a informační systém o provedených SHP s údaji o uložení, rozsahu apod.

Možnosti ověřit sondáží některé předpoklady ze SHP, nejsou v naprosté většině případů využívány k doplnění a aktualizaci průzkumů, nejsou dokumentovány nálezy odkryté v průběhu stavby a není zachycován stav po ukončení obnovy.

Děje se tak zcela výjimečně jen u několika vybraných staveb.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Vyzdvihnout je třeba zavedení jednotné metodiky SHP. Zlepšení vybavení některých pracovišť NPÚ, která se provádění SHP a dokumentace věnují.
2. Pozitivní je, že o provádění SHP je značný zájem zejména mezi mladými pracovníky, rozšíření publikačních možností i činnost Sdružení pro SHP.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Největší překážkou pro celou oblast průzkumů a dokumentace je nedostatek kapacity v NPÚ.
2. Investoři se snaží ušetřit ve většině případů na předprojektové i projektové přípravě a nemají tak zájem na provedení SHP ani na jeho zpřesňování během obnovy atd. Spokojí se i s nízkou úrovní SHP a tak se snaží vyhovět požadavkům v rozhodnutí výkonných orgánů.
3. Pokud jde o průběžnou dokumentaci monitorující stav památek, z finančních a kapacitních důvodů se provádí jen v ojedinělých případech.
4. Finanční prostředky jsou poskytovány převážně z grantů.
5. Značná část informací z terénu není zachycena a mizí. I v případě, že je prováděna např. fotodokumentace v průběhu stavby, není zpracována zpráva, lokalizace atd. a není uložena.
6. V mnoha případech pak projektová dokumentace, zaměření a dokumentace skutečného provedení stavby nejsou ukládány v archivech a pokud ano, není informační systém, kde by tato skutečnost byla zachycena.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Je třeba vyřešit jednotný systém informací o prováděných SHP, zpracovat systém ukládání dokumentace, která je pořizována v průběhu obnovy (např. digitálních fotografií).
2. Propojit informační vazbu mezi přípravou obnovy a kapacitami vyčleněnými na provádění dokumentace a aktualizace SHP, to je především zlepšit informovanost o dění v terénu.
3. Bylo by nutné rozšířit a stabilizovat personální stav v rámci NPÚ, dovybavit pracoviště a vytvořit program průběžné dokumentace památek, zejména pokud jde o fotodokumentaci.
4. Částečným řešením je záměr zařadit část problémů, které se týkají SHP a dokumentace v průběhu stavby i pasportizace památkového fondu, mezi výzkumné úkoly NPÚ.

14. Preventivní ochrana památkového fondu (nemovité památky).

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

V minulosti byly některé snahy po usměrnění péče o nemovitý památkový fond. Byly snahy o zjištění stavu památkového fondu, nedokončena zůstala tzv. „generální aktualizace“. Byly sestaveny programy, které měly zajistit financování a v době plánovaného hospodářství i jejich zařazení do plánů.

Po roce 1989 nastala zcela nová situace. Nepodařilo se zajistit aby součástí procesu privatizace bylo poskytnutí informací, že se jedná o objekt chráněný, případně na chráněném území MPR či MPZ nebo v ochranném pásmu. Žádná parlamentní politická strana nedala na ochranu památek a kulturního dědictví důraz. Otevřeně naopak byly podporovány tendence, že památková ochrana je v rozporu s ochranou práv vlastnických atd. Nenašla se politická vůle zpracovat a prosadit zákon, který by účinně památky ochraňoval. Právní prostředí naopak vytvářelo mnohé překážky, které proces ochrany komplikují.

Památkové objekty se staly mnohdy předmětem spekulací a zástav a nenašla se pak cesta na prosazení ochrany v okamžicích chátřání.

Představa, že soukromý vlastník bude pečovat lépe než stát či obec se v širším měřítku ukázala jako přinejmenším velmi problematická a nefungující bez dotací státu, obcí atd.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Za úspěšné lze prohlásit postupné vypořádávání se s nepořádky v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek, prohlašování řady chráněných území a zpracování takových podkladů pro tato prohlášení, jež jednoznačně určují rozsah a předmět ochrany a to přesto, že tento proces se neobešel bez některých problémů, zvrátů a hledání. Mezi podobně zaměřené práce spadá vytváření SAS.
2. Nesporným úspěchem byla stabilizace systému po zrušení krajů a zachránění odborných organizací památkové péče převodem pod MK ČR, stejně jako převedení veřejnosti zpřístupněných památek po zrušení okresních úřadů na Státní památkové ústavy. Podařilo se po změně pravomocí postupně zbudovat odborně i kapacitně dobře fungující výkonné složky na okresních úřadech. (Při nedávné reformě veřejné správy byly ale mnohdy zcela ztraceny).
3. Úspěchem je zapsání řady památek na seznamu památek UNESCO a navázání mezinárodních vazeb oboru a získání velkého renomé naší památkové péče v zahraničí.
4. Programové dokumenty MK ČR i když nejsou v plném rozsahu naplňovány.
5. Metodiky NPÚ (SÚPP), Seznamy nevyužitých a ohrožených památek.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Proces prohlašování nemovitých kulturních památek, který stále trpí tím, že se prohlašují hodnotné objekty a území až v okamžiku ohrožení.
2. Neúspěšné prosazování plánů údržby i u objektů, které přímo spravuje dnešní NPÚ. Časté úplně špatné vybírání priorit a tak obnovování věcí, které by při běžné údržbě klidně ještě počkaly a opomíjení v situaci, kdy dochází k nenahraditelným ztrátám.
3. Nedostatečné veřejné a politické prosazování ochrany památek, neexistence vzdělávacích programů a propagace pro širokou veřejnost. Nedostatečná informovanost o úspěších

4. Tragická ekonomická situace.
5. Neexistence „záchranné sítě“ pro památky, které jsou ohrožené, havarijní, jsou předmětem spekulace, jsou zabavené atd.
6. Neexistence dostatečně dimenzované poradní sítě pro vlastníky, například dle holandského vzoru, kde byla řešena právě ve snaze co nejracionálněji a nejlevněji pečovat o památky.
7. Komplikovaný systém dvoukolejnosti s kompetencemi, které veřejnost nechápe. Navíc dnes po zrušení okresních úřadů a převedení výkonu památkové péče na pověřené obce se již projevuje odstup od odborných hledisek ve prospěch osobních a lokálních vazeb a vztahů.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Po rozboru vlivu různých systémů uspořádání a institucionalizace památkové péče v okolních zemích a EU zpracovat nový model organizace státní památkové péče pro náš stát.
2. Popularizovat památkovou péči, propagovat úspěchy, ukázat význam zachování památkového fondu, zpracovat ekonomické vyhodnocení turistického ruchu a to ve vazbě na stav památkového fondu jednotlivých oblastí.
3. Zajistit ochranu památek nejen prostřednictvím speciálního zákona, ale účinně i v dalších obecně závazných předpisech, jako je například stavební zákon.
4. Vytvořit záchrannou síť pro památky ohrožené, které by např. po základním zajištění a odstranění havarijního stavu snáze našly nového vlastníka.
5. Vytipovat potencionální nové památky a systematicky je zapisovat dříve, než se ocitnou v ohrožení.

15. Uchovávání památkového fondu.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Zájem na uchování památek je různými skupinami společnosti vnímán různě. Nejčastěji však zúženě jako zájem výhradně památkářů, bez specifikace, zda jde o složku odbornou, výkonnou či pouze imaginární brzditele pokroku. Vůle uchovat památky je projevena zákonem, který by měl vyjadřovat politický konsensus. U nás je však předmětem stále kritiky z nejrůznějších stran. Vytýká se, že příliš omezuje vlastníky, kteří údajně nejlépe vědí jak pečovat (pro opak je však ohromující množství příkladů). Že tento zákon není schopen vytvořit podmínky pro opravdovou ochranu a že je často nevymahatelný. Ochrana je tak často věcí diplomacie jednání, osobních vztahů a personální autority.

Současně je však postavení památkové péče i renomé památkářů v republice zřejmě z mimooborových důvodů na nízké příčce uznání. Kritika památkářů a památkové péče je daleko „oblíbenější“, než jiných profesí včetně stavebních inženýrů, architektů a urbanistů, jejichž dílem jsou často špatné prognózy potřeb společnosti pokud jde o bydlení, dopravu, stavební technologie, energetickou a údržbovou náročnost nových staveb, existenci sídlišť bez garáží, v novější době zaplavování intravilánů obcí a měst skladištními a hangárovými areály užitkových a krátkodobých staveb. Stranou zůstává i to, že přístupy a jednání architektů vlastně vyvolalo nedůvěru ke kvalifikaci architekta, projevem je laický přístup investorů, podnikatelské baroko, stavba dle typových a různě zkrášlovaných projektů.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Památková péče v naší republice má dlouholetou tradici, je dědicem vynikajících osobností a má velice dobré teoretické zázemí. Propracovaný systém urbanistické ochrany a ochrany městského domu i lidové architektury, metodika stavebně historického průzkumu a česká restaurátorská škola jsou bezesporu na předním místě evropské památkové péče.
2. Řada obnov památek, presentace veřejnosti zpřístupněných památek a restaurování děl výtvarného umění a uměleckého řemesla je na světové špičkové úrovni. Mnoha akcím se dostalo mezinárodního uznání, častěji než presentace a uznání doma, kde se spíše závidí.
3. Vytvoření studia památkové péče při NPÚ – ú. p. pro absolventy středních a vysokých škol.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Nízké platové ohodnocení památkářů a podcenění oboru se projevuje v skladbě pracovníků a následně i v tom, jak se památková péče prezentuje navenek.
2. Patriotismus je považován za něco, za co je třeba se stydět. Chudoba společnosti a nedostatky vzdělání, které jsou výsledkem komunistického školství se projevují v tom, jak je společnost laxní ke krádežím, ničení kulturního dědictví, vandalismu atd.
3. Problémem je časté reorganizování systému, který je úředně komplikovaný. Přitom jsou stále vytvářeny další a další zábrany, které komplikují vlastní práce na památkách a i u zcela jednoduchých úkolů vyžadují kroky, jež investora vedou k tomu věc udělat „načerno“ a systém obejít.
4. Představa investorů o tom, jak má vypadat obnovená památka, podporovaná sdělovacími prostředky, je utvářena nevhodnými příklady převážně z Německa a Rakouska, přitom

5. Neexistence upřednostnění dodavatelů, kteří osvědčili kvalifikovaný přístup k obnově a ostatně i propagace projektantů, kteří zasáhli do památky co nejrasantněji utváří povědomí, že vlastně je možné cokoliv. Přitom není kladen důraz na diferenciaci přístupu.
6. Zásadním neúspěchem je prolamování či neexistence účinných regulativů ve městech, která jsou chráněná jako urbanistické celky a stálá proklamace potřeby maximální exploatace pozemku či objemu stavby, vyvolávající potřebu vestaveb, nástaveb, vybudování nových podzemních prostor, zastavování ploch veřejných a zastavování stavebních parcel výškovými budovami a stavbami naddimenzovaných objemů.
7. Používání nevhodných materiálů, technologií, mnohdy velmi nákladných a odklon od tradičních postupů a materiálů.
8. Neúcta k originálu a zbytečné nahrazování kopiemi, novotvary a nejrůznější „vylepšování“ památek.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Dostupnost informace o tom co je a není památkou.
2. Systematická ochrana kulturního dědictví s předvídatelností jednání všech složek památkové péče.
3. Vytvoření systému jasnějšího pro celou veřejnost, to je zvážit, zda neobnovit památkový úřad, který by však musel mít možnost a mechanismy na vytvoření skutečně respektované instituce s pravomocemi i vymahatelností i možností přispět na realizaci svých rozhodnutí. To je však ambiciózní, dlouhodobý a možná v našem prostředí obtížně splnitelný cíl.
4. Výuka úcty k památkám na všech stupních škol dle zahraničních příkladů a výchova k patriotizmu.
5. Vytvoření podmínek pro to, aby státní památková péče mohla u svých objektů vystupovat jako poučený investor, příkladně pečující o svěřené kulturní dědictví. Právě na síti instalovaných a veřejnosti zpřístupněných hradů a zámků musí, jako nedílnou součást své práce ukázat, že umí kvalifikovaně a efektivně postupovat a že není jen tím, kdo teoreticky požaduje a v praxi neví, co péče o památku znamená.

16. Ochrana a uchovávání archeologického dědictví a archeologického památkového fondu.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Ochrana archeologického fondu je ovlivněna řadou faktorů. Po stabilizaci a posílení pracovišť organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů došlo k restrukturalizaci, která souvisí s převedením ústavů archeologické památkové péče na kraje.

Za posledních pět let vzrostl počet provedených záchranných archeologických výzkumů na lokalitách ohrožených stavební činností, včetně trendu provádění výzkumů v předstihu před zahájením stavebních prací.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Přijetí a ratifikace Maltské úmluvy o ochraně archeologického dědictví.
2. Pozitivním faktorem pro ochranu území s archeologickým dědictvím je zpracování Státního archeologického seznamu (SAS) a naplňování jeho údajové základny, včetně získání širokého týmu spolupracujících organizací.
3. Za pozitivní je možné označit i poskytování dotací z fondu na provádění záchranných archeologických výzkumů, i když výše finančních prostředků je zřejmě nedostatečná.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Účinnější péči o archeologické dědictví ztěžuje a brzdí řada okolností. Jedná se zejména o nízké povědomí jak mezi stavebníky, kteří neplní ohlašovací povinnost, ale také mezi pracovníky orgánů státní správy a samosprávy. S tím souvisí i ztížení vymahatelnosti zákonných povinností.
2. Nedostatečně je řešen problém ukládání movitých archeologických nálezů. Chybí kapacity na zpracování nálezů atd.
3. Značné nedostatky jsou i ve vybavení pracovišť, katastrofický důsledek měla povodeň v roce 2002, která zaplavila budovu Archeologického ústavu AV.
4. Dosud není uspokojivě dořešena prezentace a osudy nemovitých archeologických památek a nálezů, odkrytých výzkumem a ponechaných dalšímu osudu a koordinace výzkumu se záchranou, příkladem může být hrad Vízmburk.
5. Maltská úmluva není naplňována. Ožehavým problémem je vykrádání archeologických lokalit pomocí detektorů a následné provádění neoprávněných výkopů.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Zpřístupnění databází SAS a naplňování jeho údajové základny by mělo pomoci při prevenci v ochraně území s archeologickými nálezy.
2. Je potřebné posílit personální kapacitu i vybavení archeologických pracovišť a systematicky a plynule provádět, zpracovávat i vyhodnocovat záchranné archeologické výzkumy a vytvořit podmínky pro ukládání archeologických nálezů.
3. Toto vše je podmíněno i posílením finančních prostředků na záchranné archeologické výzkumy.

4. Jedná se tedy o zpracování koncepce archeologické památkové péče.
5. V současnosti probíhá úkol Reidentifikace kulturních památek a v jeho rámci je příležitost zabývat se archeologickými památkami, zapsanými v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek a též definovat archeologické dědictví u dalších nemovitých kulturních památek.
6. Rámcem pro péči o archeologické dědictví je Maltská úmluva, pro jejíž plnění je třeba vytvořit odpovídající podmínky.

17. Ekonomické zabezpečení uchování památkového fondu.

a) Stručná charakteristika dosavadního vývoje po r. 1990.

Ztráta původní funkce přinášela absenci údržby již historicky, ekonomicky byla bez motivu.

Deficit zanedbané údržby je více jak padesátiletý, přičemž některé typy památek byly postiženy extrémně. Dějinný vývoj území nepostihl válkami zachování památkového fondu. Vžilo se obecné povědomí, že památek máme mnoho. V šedesátých až osmdesátých letech docházelo k degradaci celých území center historických měst. Obrácený trend zhodnocování podle pozemkové ceny center, přineslo neúnosnou zátěž přeinvestování center s paralelním úbytkem památkových hodnot především v autenticitě. Povinnost pečovat o památku má vlastník. Příspěvek mohl dostat od okresních úřadů, obce a z centrálních programů. Při letité zanedbanosti památkového fondu však pros7tředky mnohdy nestačily na obrácení trendu chátrání, ale přesto se možnost získat prostředky na péči o památky, zejména v turisticky atraktivních částech státu, zlepšovala. Výpadek dotační politiky způsobila reforma veřejné správy.

b) Charakteristika dosažených úspěchů – „silné stránky“.

1. Dosud dochovaná míra autenticity památek a památkových měst je vysoká.
2. Druhová skladba památek je dosud poměrně rovnoměrná.
3. Dochovaností souborů movitých památek in situ patříme vedle Anglie ke špičce.
4. Zachovaly se dosud některé tradiční technologie a řemesla. Restaurátorské práce máme na vysoké úrovni.
5. Památkový fond vhodně doplňuje území s přírodními hodnotami a může být dobrým cílem turistiky.
6. Velice účinnou pomocí při péči o památky jsou zejména programy MK ČR. (Programy a možnosti z ostatních resortů a zahraničí jsou ve srovnání s tím omezené.) Vyzdvihnout je třeba působení Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska. V několika případech byla pomocí účelová dotace parlamentu.
7. Vyzdvihnout je nutno činnost památkových ústavů, kterým se daří hledat řady možností jak posílit své rozpočty na opravy objektů ve své správě.

c) Charakteristika „slabých stránek“.

1. Zapojení procenta z HDP je nepostačující a neodpovídá ani úrovni zemí s menším památkovým bohatstvím. Nedaří se získat dostatečné prostředky z řádných resortních rozpočtů a pomoc je hledána v účelových dotacích, které však mají malý objem ve srovnání s potřebou vyjádřenou žádostmi s doložením havarijního stavu.
2. Povědomí o nenahraditelné ztrátě při zániku památek je minimální. Občanská a společenská povědomost u ochrany životního prostředí předběhla o 20 – 30 let.
3. Dostatečně nejsou rozvinuty možnosti neziskové sféry pro záchranu těžko využitelných památek, či památek jen s funkcí estetickou.
4. Movité památky, uměleckořemeslné detaily atp. se staly zbožím, které za podlimitní ceny opouští kulturní prostor ČR. Chybí dostatečné prostředky na výkup ohrožených památek.
5. Neexistence pravidelného, dlouhodobého a předem známého financování, dlouhodobé a předem známé programové podpory restaurování, záchrany. Prostředky z programů jsou

6. Nedostatečně jsou využívány vazby mezi potřebou vytvoření pracovních míst v oblastech s vysokou nezaměstnaností a obnovou památkového fondu. Přitom právě v těchto oblastech je řada havarijních a nevyužitých objektů a jejich obnova, zpřístupnění, využití by mohlo být podnětem pro turistický ruch, vytvoření dalších pracovních míst a pro zlepšení situace v daném regionu.
7. Nelze hradit jako pomoc pořízení kvalitního zaměření a projektu obnovy. Přitom jsou to nezbytné předpoklady kvalitní záchrany, obnovy, péče a v konečném výsledku je pak i předem známo, kolik peněz je skutečně třeba.
8. Donedávna úplně chybějící možnost přispět na objekty na územích rezervací a zón, které samy nejsou zapsanými památkami (dosud je tato možnost stejně v podstatě teoretická, navíc není dostatek prostředků).
9. Nedostatečné ocenění a zvýhodnění těch, kteří o památku pečují, oproti těm, kteří se nestarají a těm co dokonce ničí. Není propracovaná cesta pro daňové zvýhodnění majitelů řádně o památky pečujících.
10. Nedostatečná podpora sponzorství.
11. Neúčinný systém sankcí.

d) Charakteristika „příležitostí“, kterých je žádoucí využít pro další rozvoj dané oblasti.

1. Zajistit pro památkovou péči a odborný servis prostředky, které odpovídají výnosům turistického ruchu, stavu památkového fondu a jsou srovnatelné s tím, co poskytují evropské státy.
2. Sledovat cílevědomě vícezdrojové financování ať již soukromých, obecních či státních financí (tam i z více resortů), nebo napojením na programy EU, byť přímo nesouvisí s památkou.
3. Upravit financování z programů MK ČR tak, aby investor věděl o dotaci s dostatečným předstihem, dostal např. výhodný úvěr, který bude vyrovnán z dotace pouze v případě, že obnovu provede schváleným způsobem, měl alespoň tříletou perspektivu dotace apod.
4. Propracovat motivaci vlastníků při úspěšné obnově – daňovou, prestižní, společenskou, zvýhodněním úroků, půjček, bezúročnými půjčkami, cennými papíry.
5. Zapojit cílené obnovy památek do programu politických stran. Nezůstat jen u povšechných formulací.
6. Programové napojení atraktivit památek na atraktivitu přírody. Společně dobudovávat infrastrukturu turismu.
7. Využít obnovu památek jako jeden z prostředků tvorby nových pracovních míst.
8. Aktivně podporovat údržbu před zbytečně naddimenzovanými „rekonstrukčními“ akcemi.
9. Prezentovat památkově kvalitně a ekonomicky úsporně provedené práce.
10. Oceňovat a představit příkladné investory a ne jen ty, kteří sice dobře, ale za nesmírné prostředky provedli obnovu, nebo dokonce památku zásahem vlastně těžce poničili.
11. Podpořit sponzorství.

III. část.

Přílohy

Komentář k tabulce A a grafickým přílohám.

A – ukazatelé a údaje podle pracovišť NPÚ.

B – vážené poměry ukazatelů dle ú.o.p. NPÚ.

C – počty zaměstnanců NPÚ.

D – poměrná personální vybavenost ú.o.p. NPÚ.

Komentář k tabulce A a grafickým přílohám.

A – ukazatelé a údaje podle pracovišť NPÚ.

Tabulka shrnuje základní ukazatele kvantifikované podle jednotlivých pracovišť Národního památkového ústavu.

V následujícím přehledu jsou uvedeny v závorkách a kurzívou i zdroje informací k těmto vybraným ukazatelům.

- 1-3: počty zaměstnanců (*poskytl personální referát ú.p. NPÚ*).
- 4-9: obecné kvantifikátory vztahené k území působnosti jednotlivých ú.o.p. (*veřejné informační zdroje, k dispozici a užívání v odd. PO1, ú.p. NPÚ*).
- 10-26: kvantifikace specifických částí památkového fondu (*data informačního systému památkové péče, v odd. PO1, ú.p. NPÚ*).
- 27-33: základní výkonové ukazatelé a části památkového fondu ve správě nebo metodickém dohledu pracovišť NPÚ (27-28, 32-33: *poskytla jednotlivá pracoviště NPÚ; 29-31: poskytlo odd. PP4, ú.p. NPÚ*).

B – vážené poměry ukazatelů dle ú.o.p. NPÚ.

Graf představuje míru odborné a provozní náročnosti činnosti jednotlivých územních odborných pracovišť, bez ohledu na jejich personální vybavení.

Z tabulky A. jsou do výpočtu prezentovaného graficky zařazeny relevantní ukazatelé.

- Personální údaje (1-3) jsou užity až v dalších přílohách.
- Z obecně kvantifikujících údajů (4-9) jsou využity ukazatelé 4 a 8, tj. ty které jsou zobecnitelné pro celé území ČR, tj. nezakreslují území Prahy a jsou navzájem srovnatelné mezi územími.
- Zbývající ukazatelé kvantifikují předmět a výstupy odborné činnosti (10-33).

Pro vzájemné srovnání jednoduchými statistickými výpočty jsou jednotlivým ukazatelům přiděleny váhy, jejichž součet je 100 %.

Údaje v řádcích a sloupcích tabulky A. jsou vyhodnoceny váženými poměry ukazatelů, tak, že jejich průměr za všechna pracoviště by činil 100 %. Pro názornost je na konci grafu připojen sloupec odpovídající vypočteným průměrům.

Do výpočtu v tomto grafu není zařazeno ústřední pracoviště a pracoviště v Sychrově – nemají srovnatelný předmět činnosti s ostatními pracovišti a vymezený segment území ČR.

C – počty zaměstnanců NPÚ.

Graf prezentuje stávající stav personálního vybavení pracovišť NPÚ.

Graficky jsou vyjádřeny absolutní počty zaměstnanců všech pracovišť NPÚ, včetně aproximace rozlišení na odborné a provozní zaměstnance.

D – poměrná personální vybavenost ú.o.p. NPÚ.

Graf poměřuje personální vybavení s náročností činnosti jednotlivých územních odborných pracovišť.

Graf je vytvořen porovnáním personálních ukazatelů s ostatními kvantifikátory, s vyrovnáním (zprůměrováním) velikosti pracovišť. Zároveň je dána větší váha počtu odborných pracovníků (65 %) vůči počtu provozních zaměstnanců (35 %). Tzn. že průměrně personálně vybavené pracoviště s průměrným předmětem činnosti by mělo součet za oba typy zaměstnanců = 1, jak je znázorněno v posledním sloupci grafu.

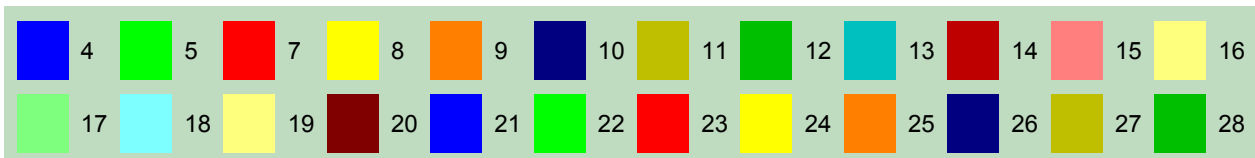
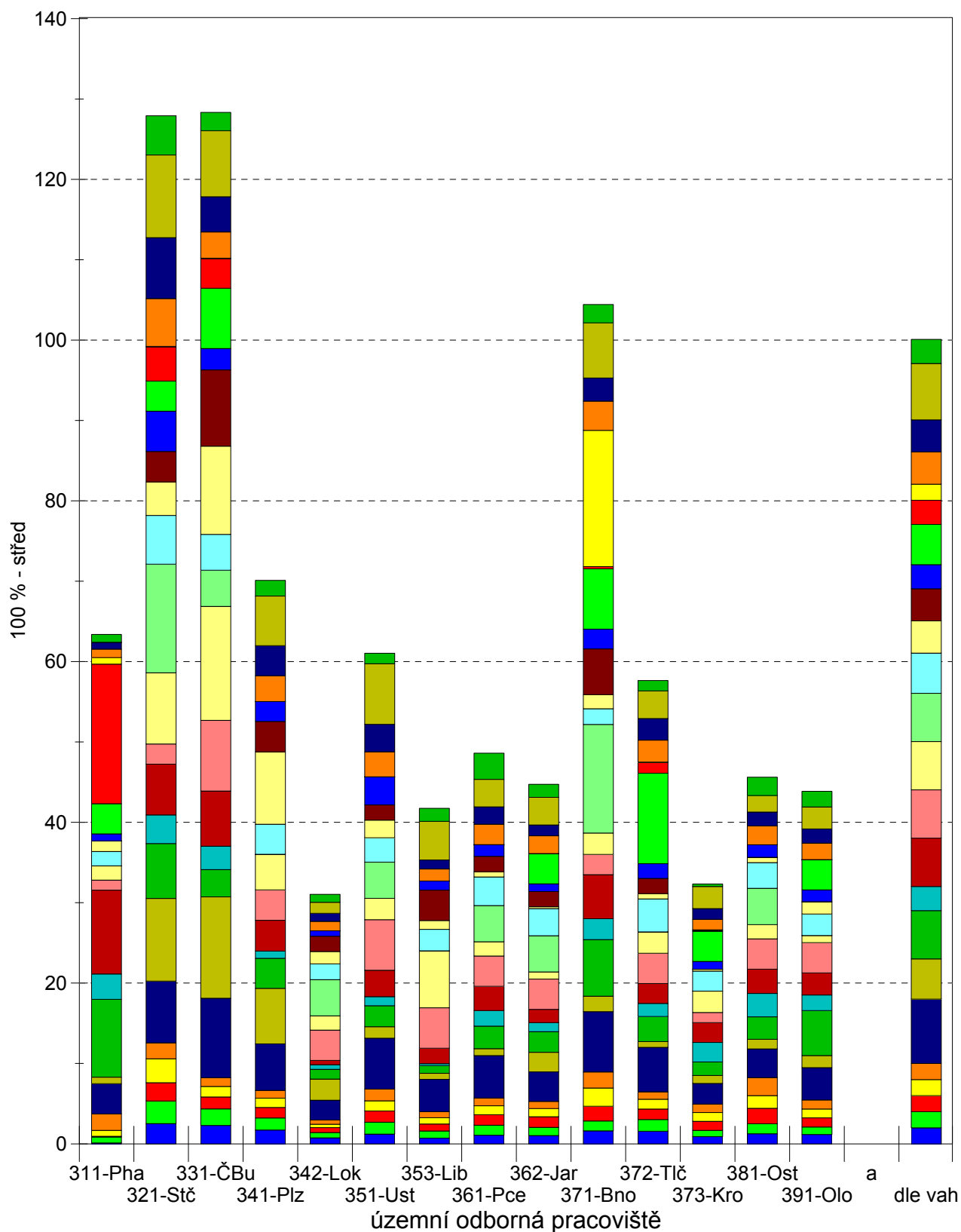
P.č.	A - ukazatelé, údaje podle pracovišť NPÚ	Váha	Celkem	302 ú.p.	311 Praha	321 Stč.	331 Č.Bud.	341 Plzeň	342 Loket	351 Ústí nL	352 Sych.	353 Liber.	361 Pard.	362 Jarom.	371 Brno	372 Telč	373 Krom.	381 Ostr.	391 Olom.
1	Počet zaměstnanců		1901	138	84	227	202	218		203	20		194		430			89	96
2	Počet odborných zaměstnanců		962	99	68	132	127	73		111	13		88		177			54	20
3	Počet provozních zaměstnanců		939	39	16	95	75	145		92	7		106		253			35	76
4	Rozloha území v km2	2%	7886743		49588	1101617	1005664	756106	331434	533498		316289	475814	451851	706548	692536	396392	553534	515872
5	Počet základních sídelních jednotek	2%	21688		901	3402	2473	1798	784	1784		1063	1487	1237	1484	1743	928	1492	1112
6	Počet sídelních útvarů		14303		1	2416	1897	1386	552	1069		680	1139	941	828	1326	567	724	777
7	Počet pověřených obcí s rozšířenou působností	2%	206		1	26	17	15	7	16		10	15	15	21	15	13	22	13
8	Počet staveb s čp.	2%	2500603		101801	411771	180987	159981	58648	175814		108206	153780	141762	315373	167476	152274	219349	153381
9	Počet obyvatel	2%	10206436		1160118	1123931	624568	549600	303714	819450		427396	549329	507176	1124493	518315	594060	1265912	638374
10	Počet nemovitých kulturních památek celkem	8%	39932		2081	4258	5476	3207	1362	3508		2223	2924	2036	4165	3073	1419	1978	2222
11	Počet nemovitých památek - archeologické stopy	5%	1318		24	301	369	202	77	42		22	25	71	56	21	29	35	44
12	Počet movitých památek a uměleckých součástí nem. památek	6%	56984		10203	7203	3568	3951	1272	2746		1010	2956	2706	7433	3302	1778	2955	5901
13	Počet ochranných pásem	3%	334		39	44	36	11	7	14		3	24	14	32	20	30	36	24
14	Počet národních kulturních památek	6%	197		38	23	25	14	2	12		7	11	6	20	9	9	11	10
15	Počet městských památkových rezervací	6%	43		1	2	7	3	3	5		4	3	3	2	3	1	3	3
16	Počet vesnických památkových rezervací	6%	61		2	10	16	5	2	3		8	2	1	3	3	3	2	1
17	Počet ostatních památkových rezervací	6%	12		0	3	1	0	1	1		0	1	1	3	0	0	1	0
18	Počet městských památkových zón	5%	253		10	34	25	21	11	17		15	20	19	11	23	14	18	15
19	Počet vesnických památkových zón	4%	164		6	19	50	41	7	10		5	3	1	8	3	1	3	7
20	Počet krajinných památkových zón	4%	19		0	2	5	2	1	1		2	1	1	3	1	0	0	0
21	Počet historických parků a zahrad	3%	1301		42	241	128	119	33	168		55	70	46	118	88	47	75	71
22	Počet památek světového dědictví - UNESCO	5%	12		1	1	2	0	0	0		0	0	1	2	3	1	0	1
23	Počet nemovitých památek uvnitř památek světového dědictví	3%	2008		1291	316	273	0	0	0		0	0	1	20	101	5	0	1
24	Rozloha památek světového dědictví v ha	2%	19666		886	61	62	0	0	0		0	0	5	18500	34	117	0	1
25	Počet stojících kostelů s kláštery	4%	3971		115	655	360	353	129	343		163	280	243	401	301	145	258	225
26	Počet stojících hradů, zámků a tvrzí	4%	1434		34	302	174	149	40	136		45	86	54	115	107	53	69	70
27	Počet zpřístupněných památek ve správě NPÚ	7%	94	1	0	15	12	9	2	11	1	7	5	5	10	5	4	3	4
28	Počet zpřístupněných památek ostatních	3%	83	0	3	15	7	6	3	4	0	5	10	5	7	4	1	7	6

100%

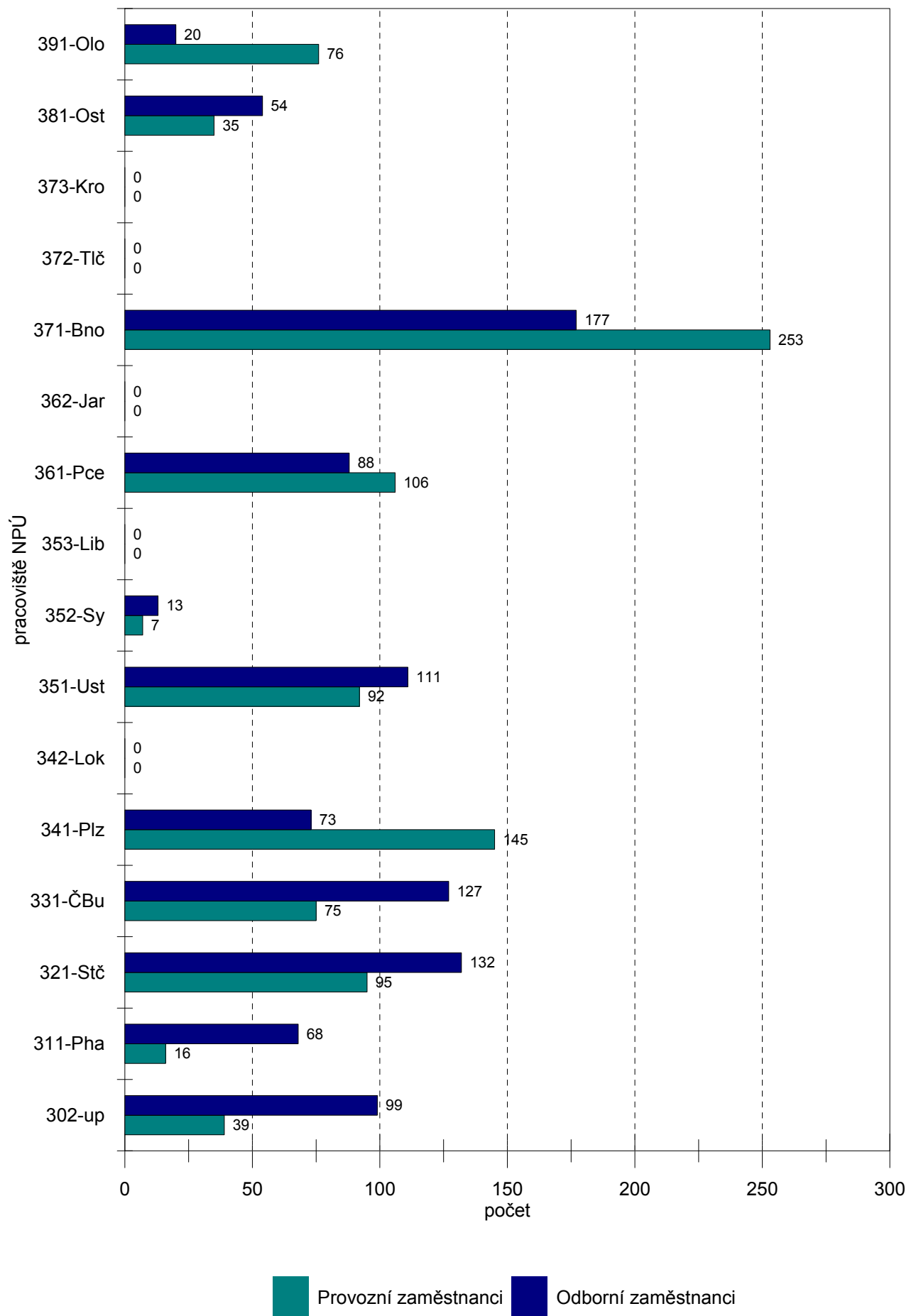
Poznámky k jednotlivým ukazatelům

- 12 zahrnuje movité památky a umělecké součásti staveb zapsané do státních seznamů movitých kulturních památek a movité památky prohlášené MK od r. 1988
13 do počtů jsou zahrnuta známá ochranná pásma
21 zahrnuje samostatné parky a zahrady a dále zámky a letohrádky u nichž je lze předpokládat
24 vzhledem k diametrálním rozdílům v rozlohách je ukazatel uveden po ú.o.p. v ha; celková rozloha je 196,66 km2

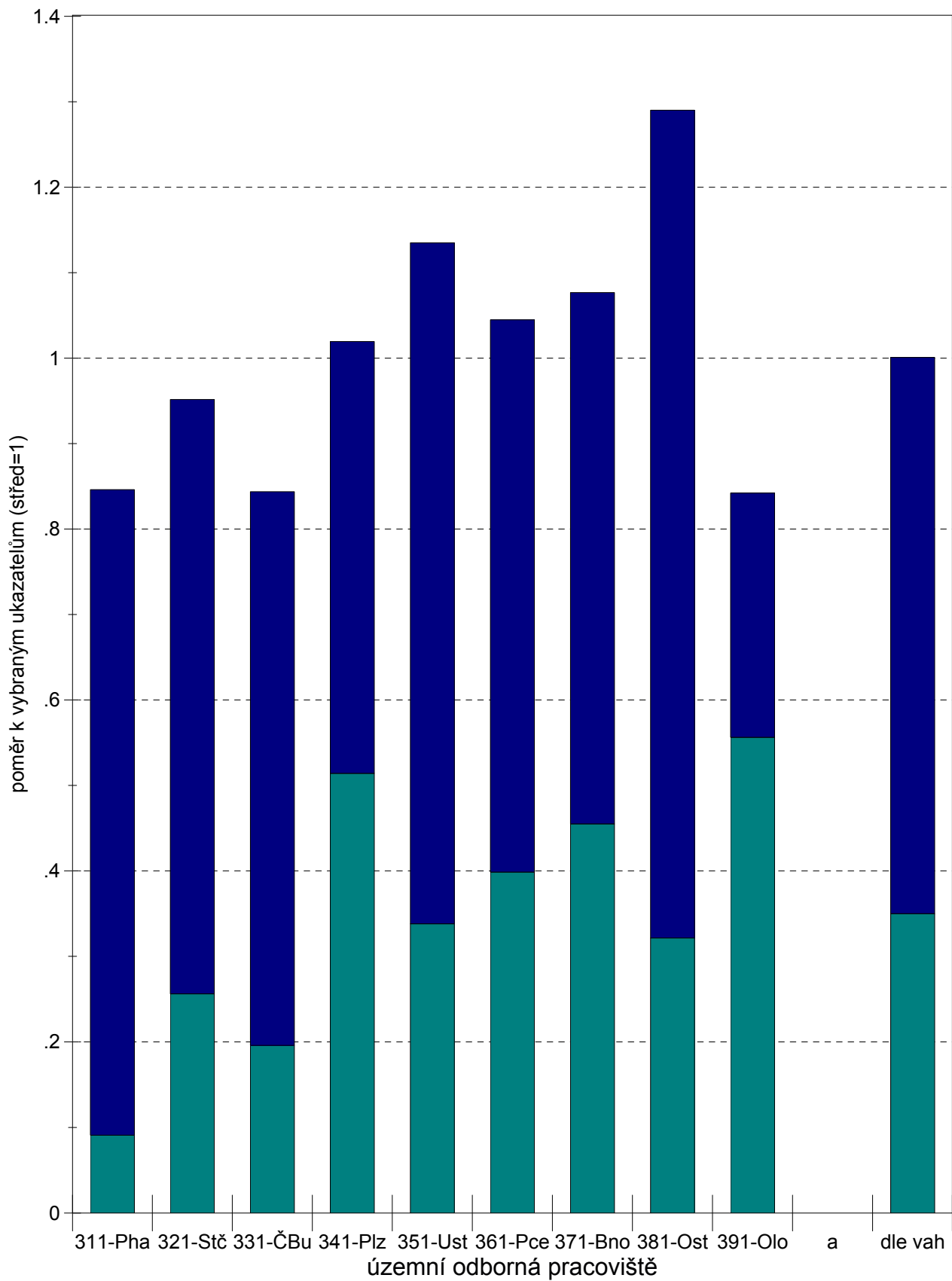
B - vážené poměry ukazatelů dle ú.o.p.

C - počty zaměstnanců NPÚ

D - poměrná personální vybavenost ÚOP celkem provozní a odborní zaměstnanci

Provozní zaměstnanci - váha 35 %

Odborní zaměstnanci - váha 65 %

Přehled hlavních zdrojů informací využitých při zpracování výstupu: „Srovnávací analýza silných a slabých stránek státní památkové péče – bilance, rizika a příležitosti rozvoje systému ve vybraných oblastech“.

1. Podkladové materiály zpracované na ústředním pracovišti a v územních odborných pracovištích NPÚ s využitím informací čerpaných z níže uvedených zdrojů.
2. Rozbor účinnosti fungování systému státní památkové péče v ČR (SÚPP – 1996).
3. Koncepce účinnější péče o památkový fond v ČR do roku 2005 (MK ČR – 1998).
4. Strategie účinnější státní kultury – kulturní politiky (MK ČR – 1999).
5. Národní politika výzkumu a vývoje ČR (Příloha usnesení vlády č. 16 ze dne 5. ledna 2000).
6. Výroční zpráva MK ČR za rok 2000.
7. Kulturní politika v České republice (MK ČR – 2001).
8. Základní poznatky z realizace „Strategie účinnější státní kultury – kulturní politiky (MK ČR – 2001).
9. Struktura prováděcího plánu odborně metodického řízení organizací památkové péče v ČR do roku 2005 (SÚPP – 2001).
10. Prováděcí plán odborně metodického řízení organizací státní památkové péče v ČR do r. 2005 (SÚPP – 2001).
11. Vize rozvoje České republiky do roku 2015 (UK FSV – 2001).
12. Památkový zákon (MK ČR – 2003).
13. Přehled výzkumných úkolů odborných organizací státní památkové péče (NPÚ – 2003).
14. Statistika k vývoji trestné činnosti na úseku krádeží kulturního dědictví České republiky (Policejní prezidium ČR – 2003).